

Вступ

Методичні вказівки до проведення різнорівневого контролю знань призначені для здобувачів фахової передвищої освіти усіх спеціальностей денної форми здобуття освіти, які вивчають освітній компонент «Українська мова».

Завдання направлені на контроль засвоєних компетенцій відповідно до силабусу та робочої програми освітнього компонента. Застосування збірника передбачає забезпечення надання якісних освітніх послуг здобувачам і як результат всебічний розвиток компетентної мовної особистості, яка відзначається високою мовленнєвою культурою; формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях з обов'язковим дотриманням мовних норм та мовленнєвого етикету; вироблення вмінь за лексемами й граматичними формами пізнавати національне світосприймання, ментальність рідного народу. Вивчення мови спрямовано не стільки на запам'ятовування здобувачами системи правил, скільки на розуміння закономірностей, їх функціонування та формування комунікативних умінь і навичок.

Здобувачі через систему різнорівневого контролю знань мають навчитись:

дотримуватися лексичних норм української літературної вимови;

визначати і виправляти допущені орфоепічні та орфографічні помилки;

розрізняти мовлення правильне і ненормативне, комунікативно недоцільне;

визначати нормативне і ненормативне використання мовних засобів у текстах різних стилів мовлення;

аналізувати свій прогрес.

ЗМІСТ

1. Контрольна робота 1.....	3
2. Контрольна робота 2.	9
3. Контрольна робота 3.....	13
4. Контрольна робота 4.....	19
5. Контрольна робота 5.....	33
6. Контрольна робота 6.....	36
7. Контрольна робота 7.....	44
8. Контрольна робота 8.....	48
9. Контрольна робота 9.....	56
10.Контрольна робота 10.....	65

Контрольна робота 1
Синтаксична норма I Варіант
Початковий рівень

1. Відокремлений додаток є в реченні

- А Тут ліс гойдав м'яку небесну синь у міцних руках – у бурштиновім гіллі.
Б Мислячий, вічно неспокійний, Довженко жив інтенсивним, напруженим духовним життям.
В Крім ставка, зберігся ще й колодязь.
Г Нація – це народ, свідомий своєї історичної долі.
Д Ми, співаки, - головний інструмент оркестру.

2. Прочитайте речення, у якому пропущено окремі слова ..., навігатор показує, що найбільш ... відстань до ...352

Граматично правильним буде рядок

- А Сергіє, коротка, Херсона, кілометри
Б Сергію, коротша, Херсона, кілометра
В Сергіє, коротка, Херсону, кілометри
Г Сергію, коротка, Херсона, кілометри

3. Орфографічну помилку допущено в рядку

- А преболючий, премудрий, претихлий
Б применшений, превисоко, преосвященство
В предорого, придорожний, придніпровський,
Г пригірклий, приносити, причинити.

4. На перший склад падає наголос у слові

- А нести
Б живопис
В ненависть
Г запонка

5. Граматичну помилку допущено в рядку

- А балакуче какаду Б смачне капучино
В красивий поні Г багатолюдне Токіо
Д нова СТО

6. Однакова кількість букв і звуків у кожному слові рядка

- А здається, терпляче, більярд
Б фляга, чекання, кузня
В почекає, єдність, перевіряють
Г жайворонок, пенюк, доля

Середній рівень

7. Доберіть приклад до кожного виду односкладного речення.

Вид односкладного речення	Приклад речення
1 означено-особове	А З двох бід вибирають меншу.
2 неозначено-особове	Б Зачекайте тут кілька хвилин.
3 узагальнено-особове	В Ніжні сутінки. Вечір.
4 називне	Г У двері несподівано постукали.
	Д Сьогодні свято.

8. Доберіть приклад до кожного виду відокремленого члена речення

<i>Відокремлений член речення</i>	<i>Приклад речення</i>
1 означення	А Забувши мову України, забули ви усе святе.
2 додаток	Б Я - планета, не відкрита ніким.
3 обставина	В Дитина, як година, і добра, і погана.
4 прикладка (різновид означення)	Г Усе на світі безмежне, крім кордонів між державами. Д У мене є товариші - вірні книжки, добрі.

Достатній рівень

9. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово)?

В Україні є три свята, (1) покликані привернути увагу спільноти (2) до (3) нашої мови (4) та культури: День української писемності та мови, День слов'янської писемності та культури й Міжнародний день рідної мови.

А дієприкметник

Б прикметник

В сполучник

Г прийменник

Д займенник

10. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

<i>Випадок уживання тире</i>	<i>Приклад</i>
1 тире при відокремл. означенні	А Я усміхнусь — і все навкруг сміється.
2 тире складносурядному реченні	Б Печаль пече — гаряча і нестримна.
3 тире при однорідних членах речення	В Для гордої і владної душі життя і воля — на горі високій.
4 тире між підметом і присудком	Г Непереможна безборонність — твій меч єдиний і єдиний щит.
	Д На річці, у лісі, на полі — усюди німа тиша.

Високий рівень

12. Прочитайте текст і виконайте завдання 1–5 до нього.

(1) Основою мовленнєвої культури, безумовно, є грамотність, тобто дотримання загальноприйнятих норм у користуванні лексичними, фонетичними, морфологічними, синтаксичними, і стилістичними засобами мови. (2) Але цим поняття мовленнєвої культури не вичерпується. (3) Мовлення має бути не тільки правильним, а й лексично-багатим, синтаксично різноманітним. (4) Для того, щоб цього досягти, вслухайтесь в живе мовлення, вдумливо читайте політичну, художню, наукову літературу, звертаючи при цьому увагу на вживання окремих слів, на особливо вдалі висловлювання, на побудову речень, користуйтеся словниками.

1. Орфографічну помилку допущено в слові речення

А першого **Б** другого **В** третього **Г** четвертого

2. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А першому Б другому В третьому Г четвертому

3. У називному відмінку в тексті вжито слово

А мови Б культури В мовлення Г висловлювання

4. Дієприслівниковий зворот є у реченні

А першому Б другому В третьому Г четвертому

5. Вставне слово в першому реченні можна замінити синонімічним

А без сумніву Б уявіть собі В мабуть Г чого доброго

Контрольна робота 1

Синтаксична норма II Варіант

Початковий рівень

1. Вставне слово є в реченні (розділові знаки пропущено)

А Навіть сьогодні він не прийшов.

Б Він ще й не таке може розповісти.

В На щастя і любов я маю право

Г І справді оптимізм невід’ємна риса трудового народу.

Д Знала я дочку за ними принаймні три чесноти.

2. Орфографічну помилку допущено в рядку

А єпископ, пріоритет, чипси, косинус

Б апеляція, ванна, колектив, Голландія

В оригінальний, консерваторія, асистент, іррегулярний

Г бруто, манна, апарат, іллюзія

3. Помилку допущено в рядку

А Василь—Васильович, Василівна

Б Анатолій—Анатолійович, Анатоліївна

В Геннадій—Геннадійович, Геннадівна

Г Ілля—Ілліч, Іллівна

Д Хома—Хомич, Хомівна

4. Редагування потребує словосполучення

А далекий Сибір Б нове таксі В глибоке Онтаріо Г сильний нежить

Д кумедне поні

5. На другий склад падає наголос у слові

А котрий Б кропива В курятина Г лате

6. Спрощення відбувається в усіх словах рядка

А проїз..ний, пристрас..ний, контраст..ний

Б чес..ний, мес..ник, студен..ський

В облас..ний, фігурис..ці, доблес..ний

Г ровес..ник, перехрес..ний, гіган..ський

Д плюс..нути, щас..ливий, капос..ний

Середній рівень

7. Доберіть приклад до кожного виду односкладного речення.

Вид односкладного речення	Приклад
1 означено-особове	А Морозом вікна позамуровано.
2 неозначено-особове	Б Батьків не вибирають.

3 узагальнено-особове 4 безособове	В Коло воріт — мальви. Г Для добрих друзів відчиняю дім. Д Присвистують, притупують, ще пустяться в танець.
---------------------------------------	---

8. Доберіть приклад до кожного виду відокремленого члена.

Відокремлений член речення 1 означення 2 додаток 3 обставина 4 прикладка (різновид означення)	Приклад речення А Багато хто, входячи у вельможі, виходять із людей. Б Збентежений з такої зустрічі, хлопець ледве не випустив хлібини. В Хлопець досить успішно написав НМТ, у тому числі з української мови. Г У кутку стояло декілька горшків, мішок борошна та кілька колод дерева. Д Досвідчений учитель, він завжди ретельно готувався до проведення уроків.
---	---

Достатній рівень

9.З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово). *Щодня ми реалізуємо себе, (1)виявляючи своє ставлення (2)до навколишнього світу, і найповніше, (3)найглибше (4)цей процес відбувається в мовленні під час повсякденного спілкування.*

1 виявляючи	А дієприслівник
2 до	Б прикметник
3 найглибше	В займенник
4 цей	Г прийменник
	Д прислівник

10.Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

Випадок уживання тире 1 тире в безсполучниковому складному реченні 2 тире в неповному реченні 3 тире між підметом і присудком 4 тире при однорідних членах речення	Приклад А Кінь біжить – земля дрижить. Б Кобра – отруйна змія. В Чай, лавровий лист, мигдаль, хурма – усе було в моєму потертому портфелі. Г Посеред степу – скирта соломи. Д Відберіть у людини мову - і вона здичавіє.
--	---

Високий рівень

Прочитайте текст і виконайте завдання 1–5 до нього.

(1) На території Волинської області біля старовинного Оконська, розташоване ще одне дуже цікаве озеро з надзвичайною водою.(2) У самому центрі озера б'є вода з двох ... джерел. (3) Кожне з них утворює на його дзеркальній поверхні чашоподібні заглиблення, із яких постійно вилітають грудочки крейди. (4)Температура води в озері не змінюється протягом усього року. (5)Про це диво природи серед місцевого населення ходить багато легенд.

1. Орфографічну помилку допущено в слові речення
А першого Б другого В третього Г четвертого
2. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А першому Б другому В третьому Г четвертому
3. У називному відмінку в тексті вжито слово
А області Б озера В поверхні Г температура
4. Складнопідрядним реченням є
А перше Б третє В четверте Г п'яте
5. На місці крапок у другому реченні має бути слово
А дужих Б могутніх В потужних Г відчутних

Контрольна робота 1
Синтаксична норма III Варіант
Початковий рівень

1. Однакова кількість букв і звуків у кожному слові рядка

- А прощання, дивися, земля
Б мелодія, безсмертя, ряска
В хворостняк, свято, галявина
Г юність, ательє, щедрість
Д джміль, історія, криниця

2. Орфографічну помилку допущено в рядку

- А єпископ, пріоритет, чипси, косинус
Б апеляція, ванна, колектив, Голландія
В оригінальний, консерваторія, асистент, іррегулярний
Г бруто, манна, апарат, іллюзія

3. Помилку допущено в рядку

- А Василь—Васильович, Василівна
Б Анатолій—Анатолійович, Анатоліївна
В Геннадій—Геннадійович, Геннадівна
Г Ілля—Ілліч, Іллівна
Д Хома—Хомич, Хомівна

4. Редагування потребує словосполучення

- А далекий Сибір Б нове таксі
В глибоке Онтаріо Г сильний нежить
Д кумедне поні

5. На другий склад падає наголос у слові

- А котрий Б кропива
В курятина Г лате

6. Спрощення відбувається в усіх словах рядка

- А проїз..ний, пристрас..ний, контраст..ний
Б чес..ний, мес..ник, студен..ський
В облас..ний, фігурист..ці, доблес..ний
Г ровес..ник, перехрес..ний, гігант..ський
Д плюс..нути, щас..ливий, капос..ний

Середній рівень

7. Доберіть приклад до кожного виду односкладного речення.

Вид односкладного речення	Приклад речення
1 означено-особове	А Хай подумають і вирішать.
2 неозначено-особове	Б Люблю це.
3 узагальнено-особове	В Нова книга, придбана сьогодні.
4 називне	Г Шануй батька й матір свою. Д Квіти у вазі.

8. Доберіть приклад до кожного виду відокремленого члена.

Відокремлений член речення	Приклад речення
1 означення	А Багато хто, входячи у вельможі, виходять із людей.
2 додаток	Б Збентежений з такої зустрічі, хлопець ледве не випустив хлібини.
3 обставина	В Хлопець досить успішно написав НМТ, у тому числі з української мови.
4 прикладка (різновид означення)	Г У кутку стояло декілька горшків, мішок борошна та кілька колод дерева. Д Досвідчений учитель, він завжди ретельно готувався до проведення уроків.

Достатній рівень

9.3'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

(1)Тільки (2)де-не-де сновигали (3)втомлені діти, (4)збираючи гіркі й дрібні черешні.

- А прислівник
- Б дієприкметник
- В дієприслівник
- Г прикметник
- Д частка

10.Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

Умова вживання тире	Приклад речення
1 тире в безсполучниковому реченні	А Пташка красива своїм пір'ям, а людина — своїм знанням.
2 тире між підметом і присудком	Б Вдихати вітер України - найвище щастя на землі.
3 тире при відокремленій прикладці	В Часом над горами встає веселка — різнобарвний стовп світла.
4 тире на місці пропущеного члена речення	Г Соловей співає — серце завмирає. Д З туману винирнули дві плями фар - і за мить машина була біля мене.

Високий рівень

Прочитайте текст і виконайте завдання 1–5 до нього.

(1) На території Волинської області біля старовинного Оконська, розташоване ще одне дуже цікаве озеро з надзвичайною водою.(2) У самому

центрі озера б'є вода з двох ... джерел. (3) Кожне з них утворює на його дзеркальній поверхні чашоподібні заглиблення, із яких постійно вилітають грудочки крейди. (4)Температура води в озері не змінюється протягом усього року. (5)Про це диво природи серед місцевого населення ходить багато легенд.

1. Орфографічну помилку допущено в слові речення

А першого Б другого В третього Г четвертого

2. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А першому Б другому В третьому Г четвертому

3. У називному відмінку в тексті вжито слово

А області Б озера В поверхні Г температура

4. Складнопідрядним реченням є

А перше Б третє В четверте Г п'яте

5. На місці крапок у другому реченні має бути слово

А дужих Б могутніх В потужних Г відчутних

Контрольна робота 2. I Варіант

Початковий рівень

1. У якому реченні дієприслівниковий зворот виконує синтаксичну функцію обставини способу дії?

1. Птахи, вириваючись у сизі присмерки степу, не могли залітати дуже далеко і високо(Г. Тютюнник).
2. Сонце, зупинившись в zenіті, палить землю вогняними проміннями.(М. Хвильовий).
3. Ахнули козаки, почувши таку страхітливу вість, і руки опустили (Б. Лепкий).
4. Він запросив мене до хати, бажаючи поговорити наодинці.(В.Винниченко).
5. Моя княгине, ти ідеш вмирати, піднявши вгору стомлене лице(Л.Костенко).

2. Вкажіть, у якому рядку всі слова слід писати з апострофом.

1. Черв...як, верхів...я, зарум...янити, захар...їн, тьм...яний.
2. Бур...янець, бур...як, міжгір...я., довір...я, об...їзд.
3. Голуб...я, п...ядь, м...ясо, дит...ясла, св...ятковий.
4. Матір...ю, роз...яснити, об...єднати, Св...ятосла, р...яст
5. Сузір...я, з...юрмити, роз...ятрити, ін...екція, п...єдестал.

3. Фразеологізм через пень – колоду має антонім

А мухи не зобидить

Б комар носа не підточить

В далеко куцоу до зайця

Г і кіт не валявся

Д як курка лапою

Середній рівень

1. У якому рядку всі слова пишуться з ь

- А нанівець..., котит...ся, дніпровс...кий, болгарс...кий, уманс...кий
Б вихован...ці, стіл...ці, бан...щик, зачіс...ці, рибал...ці
В брун...ці, шпил...ці, нян...ці, лял...ці, хустин...ці
Г рибон...ці, хат...ці, сон...ця, бул...йон, міл...йон

Д різ...бяр, нен...чин, виховател..., порт...єра, їдал...ня

2. Виберіть речення з обставиною часу.

- А Нема спочинку думі хлібороба, допоки сонце й люди на землі (В.Кузьменко).
Б Не бійся досвітньої мли , — досвітній вогонь запали, коли ще зоря не заграла(Леся Українка).
В Поки сію — живу (П. Загребельний).
Г Він народився погожої осені, тоді, як на обрії серпень пливе(М.Рильський).
Д Як проходили повз Федорчин город, справді спинились і загукали на подругу(А. Головка).

3. У якому рядку всі спільнокореневі слова — іменники.

- А Два, двійка, двоє, двоїтись, подвійний.
Б Овоч, овочерізка, овочесховище, овочівник, овочівництво.
В Свіжий, свіжо, свіжість, свіжина, свіженький.
Г Льодина, льодинка, льодистий, льодовик, льодок.
Д Комп'ютер, комп'ютерний, комп'ютеризований, комп'ютеризувати.

Достатній рівень

1. У якому рядку допущено помилку в правописі суфікса прикметників.

- А. Невблаганний, здоровенний, блаженний, старанний, жаданий.
Б. Несказаний, силенний, огнений, тьмянний, оліїстий.
В.Неоцінений, священний, значеннєвий, горобиний, торф'яний.
Г. Нескінченний, страшенний, качиний, грушевий, палацовий.
Д. Незрівнянний, морквяний, зміїний, бджолиний, картинний.

2. Двокрапку треба поставити, якщо до частини «Люблю теплу весняну пору ...» додати фрагмент рядка

- А ... ласкаву, сонячну, повну радісних пташиних переливів.
Б ...коли з – під снігу виглядають перші блакитні проліски.
В...кидаю всі невідкладні справи та йду в поля далекі.
Г...у цей час народжуються нові потаємні мрії та сподівання.
Д ...час пробудження природи від тривалого зимового сну.

3.Установіть відповідність між видом речення та прикладом.

Вид речення:

1 складне з різними

А Мільярди перлин мерехтіли на всьому, видами зв'язку випромінюючи маленькі сонця, розсипаючи спектри на лапатім листі дубів і ліщини.

2 складносурядне

Б Тихо – мирно спала згряя лебедина , і даремно лебідь звав, будив її.

3 складнопідрядне

В Стоять жоржини мокрі – мокрі, сплять діамантові жуки, під грушею у дикій моркві до ранку ходять їжаки.

4 безсполучникове

Г Коли з дерев, сумно кружляючи, падало жовтогаряче листя, повернувся додому Оксен.

Д Ти з'явилася мені — і здалося, що
світ помолодшав Навколо на тисячу літ.

Високий рівень.

Прочитайте наведений текст. Викладіть Ваш погляд на порушену проблему у формі невеликого твору – роздуму (50 - 60 слів).

У переліку злочинів, які одна людина чинить стосовно іншої, є й злочин словом. Не сьогодні, не вчора, не сто років, а чотири тисячоліття тому склалося це застереження, написане на глиняних табличках у Стародавньому Шумері: «Не розтуляй вуст, бережи уста, не говори відразу, якщо роздратований, бо доведеться негайно ж розплачуватися за необдумані слова».

Контрольна робота 2. II Варіант

Початковий рівень

1. Вкажіть, у якому рядку наведено просте речення.

А Жайворонки першими привітали сонце і почали натягувати між небом і землею свою пісню.

Б Місяць підіймається вище, і краплі, зриваючись з дерев, мерехтять самоцвітами.

В Шелестить тільки очерет, а іноді десь збоку зашелестить болотний щур.

Г Кажуть, що мудрість приходить з роками.

Д Чи вітер крізь руїну свище, чи тоскно хтось наспівує поблизу.

2. Вкажіть, у якому рядку в орудному відмінку всі слова пишуться з подвоєними приголосними.

1. Повідь, міць, одіж, честь, молодість.

2. Сіль, тінь, піч, папороть, кров.

3. Лань, дань щедрість, подорож, ніч.

4. Річ, мідь, галузь, паморозь, вісь.

5. Скатерть, жовч, повінь, ніч, січ

3. Який фразеологізм є антонімом до вислову *стояти як пень*?

1. Стояти на власних ногах.

2. Стояти на краю безодні.

3. Сидіти склавши руки.

4. Бігти стрімголов.

5. Скрутити собі в'язи.

Середній рівень

1. Вкажіть рядок, у якому всі слова слід писати з ь.

1. Брен...кіт, мід..., тес...ляр, т...мянний, ред...ці.

2. Нян...чити, знан..., дівчинон...ці, стан...те, рибал...ці.

3. Дон...чин, різ...бяр, місяц..., сердец..., сон...ця.

4. С...огодні, ган...ба, вос...мий, лял... чин, кул...ці.

5. Порт...ера, павіл..., йон, міл...ярд, на гіл...ці, черешен...ці.

2. Визначте складнопідрядне речення.

- А. Брат подарував мені підручник історії, написаний Орестом Субтельним.
- Б. Швидко журливо минає літо, наповнене стиглим колосом.
- В. Побризкані рососою трави стояли тихі й принішкли, бо ранок був теж тихий і безвітряний.
- Г. В полях вечірніх гречка зацвіла, прибралась в роси, і золотом засяяла бджола.
- Д. Лісова у хвої земля, лоскочучи підошви ніг, пружинила під кроками.

3. З'ясуйте, яким способом утворено прикметники *чорненький, гарненький, зубастий, соковитий, кислуватий*.

- 1. Префіксальним.
- 2. Суфіксальним.
- 3. Префіксально – суфіксальним.
- 4. Складанням основ або слів.
- 5. Складанням скорочених слів.

Достатній рівень

1. Вкажіть у якому рядку всі слова пишуться з апострофом.

- 1. Кар..ера, комп..ютер, б..юро, б..бюджет, куп..юра.
- 2. Бар..єр, прем..єр, п..єса, інтерв..ю, п..юре.
- 3. Інтер..єр, грав..юра, б..бюрократизм, кур..єр п..єдестал.
- 4. Ф..юзеляж, Монтеस्क..є, об..єкт, прем..єра, капюшон.
- 5. Об..єктив, ар..єргард, ін..єкція, кар..єризм, краков..як.

2. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

Випадок уживання тире

1. Тире між підметом і присудком	А. Найбільше у світі він любив багрянолисту осінь — природи золоту зрілість.
2. Тире в неповному реченні	Б. Дівчина винесла оберемок майористих квітів — до цього похмура кімната враз ожила.
3. Тире при відокремленій прикладці	В. Зацвіла блакитно – біла конвалія в гаю, а сонячно – тремтливі кульбабки – біля ставу.
4. Тире в реченні	Г. Класична пластика, і контур строгий, і з однорідними членами логіки залізна течія — це справжньої поезії дороги.
Д. Зображення флори і фауни: квітів, дерев, тварин свідчать про обожнення природи нашими предками

3. У якому рядку в усіх прислівниках при творенні ступенів порівняння відбуваються зміни приголосних ?

1. Тепло, глибоко, кисло, часто.
2. Рідко, швидко, спокійно, повільно, рухливо.
3. Важко, дорого, вузько, високо, низько.
4. Довго, коротко, тривало, цілеспрямовано, солодко.
5. Різко, тихо, голосно, просто, складно.

Високий рівень.

Прочитайте наведений текст. Викладіть Ваш погляд на порушену проблему у формі есе (50 - 60 слів).

У переліку злочинів, які одна людина чинить стосовно іншої, є й злочин словом. Не сьогодні, не вчора, не сто років, а чотири тисячоліття тому склалося це застереження, написане на глиняних табличках у Стародавньому Шумері: «Не розтуляй вуст, бережи уста, не говори відразу, якщо роздратований, бо доведеться негайно ж розплачуватися за необдумані слова».

Оцінювання : за правильну відповідь на питання тестового характеру - 1 бал; За виконану творчу роботу – 3 бали.

Максимальна оцінка за правильно виконану роботу становить 12 балів.

Контрольна робота 3. I Варіант

Середній рівень Завдання 1- 6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Потрібно вибрати правильний варіант відповіді.

1. У коренях слів допущено орфографічні помилки в рядку:

- А) померезити, кажан, паперовий, криниченька, пором;
- Б) велетень, глибочінь, президент, погарячитись, серпневий;
- В) щебетати, левада, котушка, грибники, узбережжя;
- Г) технічний, блищати, хрестоносець, козуля, слав'янський.

2. Позначте рядок, у якому є помилки у вживанні подовжених та подвоєних приголосних.

- А) осінній, вихований, лються, віддзеркалювати;
- Б) сказаний, молоддю, розрісся, старанний;
- В) ляний, тінню, розкішню, бовваніти;
- Г) статей, шалений, істинний, піввідра.

3. У якому рядку в усіх словах відбулося спрощення приголосних?

- А) влас..ний, безвиїз..ний, зліс..ний, гігант..ський, кіс..лявий;
- Б) тріс..нути, пес..ливий, хворос..няк, облас..ний, зас..нути;
- В) ліс..ник, зап'яс..ний, хвас..нути, провіс..ник, шіс..надцять.
- Г) сер..це, шелес..нути, гус..нути, ціліс..ний, радіс..ний.

4. Позначте рядок, у якому допущено помилки в чергуванні голосних.

- А) Чернігова, річний, доріжці, більшості;
- Б) хлібороб, розгін, новобудова, ночі;
- В) роковини, газопровід, опік, подорожувати;
- Г) пішохід, будівля, обпекти, ніжністю.

5. Позначте рядок, у якому допущено помилки в чергуванні приголосних.

- А) кавказький, гадяцький, верещати, козацтво;
- Б) латишський, поштовий, мангишлацький, воронезький;
- В) бряжчати, мандрівництво, черкаський, птаство;
- Г) сільський, розміщувати, самаркандський, висаджений.

6. Позначте рядок, у якому всі іншомовні слова написано правильно.

- А) гідромасаж, імобілізація, Кассандра, Ватт;
- Б) імітація, іподром, зуммер, ірреальний, кілька тонн;
- В) інтер'єр, вар'єте, квартир'єр, Женев'єва, Руж'є;
- Г) інтермецо, піца, брутто, бравісимо, карманйола.

Достатній рівень. Завдання 7-12 мають по шість варіантів відповіді, серед яких лише два правильні варіанти. Потрібно вибрати два правильні варіанти відповіді.

7. Позначте два рядки, в яких в усіх словах замість крапок слід вставити **о**.

- А) г..рячий, ч..рниці, к..люжа, к..тушка;
- Б) пш..но, к..зак, к..жух, ж..рна;
- В) с..лома, р..зумний, л..пух, г..нити;
- Г) п..гано, ч..ловік, пш..ниця, ч..рниця;
- Д) б..гатство, кр..пива, л..патий, ж..натий;
- Е) смол..скип, ..таман, оч..рніти, ж..вріти.

8. Позначте два рядки, у яких допущено помилки у вживанні подовжених та подвоєних приголосних.

- А) осінній, вихованний, лються, віддзеркалювати;
- Б) сказаний, молоддю, розрісся, старанний;
- В) ляний, тінню, розкішшю, бовваніти;

- Г) статей, шалений, істинний, піввідра;
- Д) колекція, широченний, невблаганний, сажений;
- Е) священник, овва, статей, Прип'яттю.

9. Позначте два рядки, у яких допущено помилки в чергуванні голосних.

- А) кольору, куреня, восьминіг, річний;
- Б) вівса, шепотіти, прислів'я, торговельний;
- В) папіру, болотце, семирічка, словник;
- Г) Харківа, літати, чорнило, білоцерковський;
- Д) семикутник, слова, покіс, ремінець;
- Е) жонатий, бджілка, ніженька, клопотання.

10. Позначте два рядки, у яких допущено помилки у зміні приголосних.

- А) Люксембурзький, яський, ткацький, Вінниччина, волзький;
- Б) тбіліський, луцький, вищий, солдатський;
- В) бахмацький, баскський, сиріцький, Вінниччина;
- Г) ризький, перекладацький, виробництво, проїжджати;
- Д) варязький, чуваський, тюркський, проводжати;
- Е) татарський, нью-йоркський, козацтво, убоцтво.

11. Позначте два рядки, у яких допущено помилки у вживанні подвоєних приголосних в іншомовних словах.

- А) бароко, білль, долар, піца;
- Б) вілла, ванна, бравісимо, тераса;
- Г) будизм, групето, колектив, імміграція;
- Д) комісія, Калькутта, клас, тераса;
- Е) яффський, асоціація, ілюзія, нетто.

12. Позначте два рядки, в яких допущено помилки в написанні іншомовних слів.

- А) Міссурі, катеноїд, рейтинг, музика, катіон;
- Б) ієрархія, бастіон, нюанс, мільярд, б'єф;
- В) радіація, пріоритет, аденоїд, біографія, бюро;
- Г) автодрезина, коефіцієнт, алича, аристократ, цистерна;

- Д) реєстр, синдикат, амоній, журі, аметист;
Е) він'єтка, Люс'єн, речетатив, консорціум, резиденція.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 3. II Варіант

Середній рівень. Завдання 1-6 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Потрібно вибрати правильний варіант відповіді.

1. Усі слова пишуть із кореневою літерою **о** в рядку:

- А) к..лосистий, ч..рнило, марм..р, х..зяйство, к..жан;
Б) л..пух, зд..буток, газопрв..д, с..бака, п..рхати;
В) р..зумний, зл..мити, репр..дукція, ж..лудь, ..таман;
Г) г..лубонька, ж..натий, бор..дка, пам..розь, к..лач.

2. Позначте рядок, у якому є помилки у вживанні подовжених та подвоєних приголосних.

- А) тонна, уссурійський, буддизм, розп'яття;
Б) бездоріжжя, панна, стаття, судею;
В) пано, Вінниччина, невблаганний, священик;
Г) контрреформація, статей, здоровенний, Будда.

3. У якому рядку в усіх словах відбулося спрощення?

- А) форпос..ний, корис..ний, щас..ливий, улес..ливий, звіс..но;
Б) рис..нути, провіс..ник, вис..нути, свис..нути, гус..нути;
В) безвиїз..ний, влас..ний, зліс..ний, кіс..лявий, тиж..не-вий;
Г) ненавис..ний, якіс..ний, ціліс..ний, мес..ник, очис..ний.

4. Позначте рядок, у якому допущено помилки в чергуванні голосних.

- А) свіжісті, пня, щирісті, пиріга;
Б) паперу, щоки, вічності, потоку;
В) словечко, щічки, вечори, потік;
Г) козеріг, моху, меншості, потоп.

5. Позначте рядок, у якому допущено помилки в чергуванні приголосних.

- А) солдатський, парубоцький, витріщений, ткацький;
Б) Черкашчина, товариський, паризький, сиріцький;

В) казахський, нижчий, витрушений, вощина;

Г) меккський, важчий, одеський, братство.

6. Позначте рядок, у якому всі іншомовні слова написано правильно.

А) Монтеск'є, пасьянс, бароко, інтерв'ю;

Б) бюро, ін'єкція, кавалерія, шин'йон;

В) кавалькада, Ньютон, ришел'є, круп'є;

Г) суб'єктивізм, порт'єра, трюк, ласо.

Достатній рівень. Завдання 7-12 мають по шість варіантів відповіді, серед яких лише два правильні варіанти. Потрібно вибрати два правильні варіанти відповіді.

7. Позначте два рядки, в яких в усіх словах замість крапок слід вставити и.

А) ч..каємо, н..сете, ч..стота, ч..рговий;

Б) розч..щати, сп..нятися, скл..кати, прич..нити;

В) стер..жеш, розпл..сти, прип..нити, зачеп..ти;

Г) буряч..ння, з'їзд..мо, заміс..мо, вар..во;

Д) запиш..те, твор..мо, хоч..мо, мар..во;

Е) захоч..те, міс..во, допиш..ш, запл..вти.

8. Позначте два рядки, у яких є слова, де подвоєння приголосних відбувається через збіг приголосних.

А) оббігти, наввипередки, віддавна, міськком;

Б) розрісся, сонний, беззбройний, розкішню;

В) Туреччина, кріпаччина, насіння, роздоріжжя;

Г) роззутися, причинний, юннат, спорттовари;

Д) прорізью, безлюддя, безробіття, безводдя;

Е) безсилля, бездоріжжя, безсоння, безвладдя.

9. Позначте два рядки, у яких чергування голосних передано не за правилами правопису.

А) стелити — застелати, Федір — Федіра, промені — променець;

Б) берегти — зберігати, схопити — хапати, Канів — Канева;

В) овес — вівса, Тернопіль — Тернополя, папір — паперу;

Г) шептати — нашіптувати, Київ — Києва, вечерея — вечора;

Д) меншість — меншості, папір — паперу, хід — ходити;

Е) кореня — коріня, сім — семи, Яків — Яківа.

10. Позначте два рядки, у яких допущено помилки у зміні приголосних.

А) тюркський, козацтво, абатство, молодецтво, черкащина;

Б) причащати, перемишльський, козацький, дрогобицький, казахський;

В) Парацин, Мелацин, золотонішський, солдацький, сиріцтво;

Г) піщина, меккський, відгалужений, роз'їжджений, ризький;

Д) природжений, Галичина, вояцький, солдатчина, козаччина;

Е) карабахський, Парасочкин, поліський, Донетчина, казась-кий.

11. Позначте два рядки, у яких в усіх іншомовних словах подвоєння приголосних не відбувається.

А) а(л, лл)егорія, Апо(л, лл)он, гри(п, пп);

Б) інтерме(ц, цц)о, іди(л, лл)ія, інте(л, лл)ект;

В) ша(с, сс)і, ко(м, мм)уна, лібре(т, тт)о, ан(н, нн)отація;

Г) Та(л, лл)і(н, нн), му(л, лл)а, Йога(н, нн);

Д) Маро(к, кк)о, Кальку(т, тт)а, Ні(ц, цц)а;

Е) бру(т, тт)о, Ка(н, нн)и, мадо(н, нн)а.

12. Позначте два рядки, в яких допущено помилки в написанні іншомовних слів.

А) комюніке, бюлетень, нюанс, люкс, батальйон;

Б) шиньйон, комп'ютер, ад'ютант, гяур;

В) бязь, кон'юнктура, асфальт, Х'юстон, кабальєро;

Г) браконьєр, фільм, суб'єкт, досьє, дежавю;

Д) цистерна, харакірі, імміграція, джинси, католик;

Е) букініст, гето, фігура, ажіотаж, Сіцилія.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 4. I варіант

Середній рівень.

1. Виберіть рядок з правильним вживанням великої літери:

- А) краматорські інженери, середні віки, Донецький державний політехнічний університет, Другий з'їзд народних депутатів України;
- Б) Краматорські інженери, середні Віки, Донецький Державний Політехнічний Університет, другий з'їзд народних депутатів України;
- В) краматорські інженери, Середні віки, Донецький державний політехнічний університет, Другий З'їзд народних депутатів України;
- Г) Краматорські інженери, Середні Віки, Донецький Державний Політехнічний Університет, другий З'їзд народних депутатів України

2. Усі слова у рядку пишуться з м'яким знаком:

- А) міл..., піс...ня, по-козац...кому, Мол...єр;
- Б) нян...чити, т...мянний, дон...чин, кан...йон;
- В) різ...бяр, л...є, пол...ський, уман...ський;
- Г) Хар...ків, стіл...чик, т...мянний, плач...те.

3. Префікс **при-** треба писати в усіх словах рядка:

- А) пр...вабливий, пр...мудрість, пр...клеїти, пр...м'яти;
- Б) Пр...уралля, пр...боркати, пр...таманний, пр...швидшити;
- В) пр...чинити, пр...кордонний, пр...красний, пр...міський;
- Г) пр...звище, пр...лягти, пр...добрий, пр...сісти.

4. Апостроф є в усіх словах рядка:

- А) дит...ясла, пан...європейський, пір...я, св...ято, в...юн;
- Б) торф...яний, моркв...яний, без...языкий, подвір...я, Солов..йов;
- В) ін....екція, зв...язати, черв...як, Лук..янов, В...ячеслав;
- Г) різьб...яр, полум..я, Св..ятослав, роз...єднаний.

5. У якому з варіантів усі слова записані правильно:

- А) женьшень, Маньчжурія, різьбяр;
- Б) гуцульський, піднося, Наталці;
- В) бриньчати, Васчин, повірьте

6. В усіх словах відбувається спрощення в групах приголосних у рядку .

- А) якіс...ний, пристрас..ний, захис..ний, чес..ний;

- Б) вартіс.ний, сервіс...ний, гіган...ський, студен..ський;
В) щотиж...ня, облас.ний, кіс...лявий, особистіс..ний;
Г) балас..ний, форпос..ний, полезахис..ний, хвас..ливий.

Усього 6 балів.

Достатній рівень.

7. Спишіть слова, на місці риски поставте, де треба, апостроф.

В-юнок, в-язальниця, гр-юкати, дев-ять, дзв-якнути, бар-єр, без-языкий, без-іменний, бор-ються,

Р-єпін, сузір-я, тьм-яний, черв-як, об-єднати, Лук-яненко, медв-яний.

8. Спишіть слова, поділяючи знаком переносу.

Безкозирка, відмежовувати, ходжу, гудзик, підживити, надзвичайний, низько, бур'ян, багатоступінчатий, ЛАЗ-106, 150 га, око, озеро, мрія, морпорт.

9. Зробіть фонетичний запис слів: дзвякнути, дешевий, віддзеркалення, лящати, перекотиполе.

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Перепишіть текст, правильно записавши слова і розставивши розділові знаки.

Пр...гадую з яким (не)т...рпі...ям ч...кав коли пр...л...тять л...л...ки. Була якас...радіст...зустрічі із ц...ми птахами вони всідалися на старій д...р...в...яній клуні і закинувши голову (в)верх ро...с...палися клетотом. Пр...ходила в...сна з...мля прокидалася разом з ними вона виповнювалась безліч..ю істот жайворонки в...мірювали піс...нями височін...неба б..жоли пронос...лися над головою а джм...лі щось пр...казували ро...цвіч...ній ніжній/ніжній мат...рі/й/мачусі.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 4. II варіант

Середній рівень.

1. У котрому рядку допущені помилки при написанні слів з великої букви:

- А) Ісус Христос, Верховна Рада України, Кривий Ріг, Галактика;
Б) Пресвята Богородиця, Сатурн, лауреат Державної премії;
В) Зевс, покрови, генеральний прокурор України, Магомет.

2. Апостроф пишеться в усіх словах рядка:

- А) без...язикий, різьб...яр, пір...я, св...ято, в...юн;
- Б) невід...ємний, моркв...яний, , подвір...я, л...ящати;
- В) Св...ятослав, зв...язати, черв...як, , В...ячеслав;
- Г) полум...я, Лук...янов, роз...єднаний, пам...ять

3. Усі слова у рядку пишуться з м'яким знаком:

- А) різ...бяр, л...є, пол...ський, уман...ський
- Б) по-козац...кому плач...те. міл..., піс...ня,;
- В) Хар...ків, стіл...чик, т...мянний, Мол...єр
- Г) дон...чин, міл...йон, трин...кати, Черкас...кий

4. Префікс **пре-** треба писати в усіх словах рядка:

- А) пр...красний, пр...вабливий, , пр...клеїти, пр...міський;
- Б) пр...мудрість, пр...боркати, пр...таманний, пр...швидшити;
- В) пр...чинити, пр...кордонний, пр...м'яти, пр...звище;
- Г) пр...добрий, пр...дорогий, пр...довгий, пр...красний;

5. Правильно записані фонетичною транскрипцією слова у рядку:

- А) дешевий – [де^нше'вий], зозуля – [зо^узу'л*а], кігті – [к'і'хт'і], ущент – [ущче'нт].
- Б) пісня – [п'і'сн'йа], село – [се^нло'], лютий – [л'у'тий], травиця – [трави'ц'а].
- В) мороз – [моро'с], сім'я – [с'ім'а], ясен – [я'се^н], спідлоба – [сп'ідлоба]..
- Г) тигрєня – [ти^сгрєн'а'], хлоп'я – [хлопйа'], ягня – [йагн'йа], звучання – [звуча'н':а].

6. У котрому рядку допущені помилки при подвоєнні приголосних :

- А) розрісся, панночка, бароко, ляний;
- Б) ссавці, військкомат, Поділля, шалений;
- В) піддашся, надністрянський, пошестю, оттам
- Г) віддячити, зілля, звучання, роззирнутися

Усього 6 балів.

Достатній рівень.

7. Спишіть слова, на місці риски поставте, де треба, апостроф.

Дит-ясла, над-яр-я, ін-єкція, дев-ять, дзв-якнути, кар-єр, двох-ярусний, без-іменний, б-ються,

Л-єсков, надбрів-я, тьм-яний, бур-як, роз-їхались, Межигір-я, рута-м-ята.

8. Спишіть слова, поділяючи знаком переносу.

Перебудова, розмежування, воджу, гедзь, розтривожити, надприбуток, низько, пам'ять, багатофункціональний, ТУ-124, 250 га, ліс, музей, зграя, міжрайбаза.

9. Зробіть фонетичний запис слів: спрощення, прикордонник, картоплиння, найвищий, сум'яття, розв'язка, східноєвропейський.

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Перепишіть текст, правильно записавши слова і розставивши розділові знаки.

Спориш з...л...нів дрібнес...н...кими л...сточками яскраво/червоні язички кін...с...кого щавлю ловили тепле промі...я а на оболоні залитій водою походжали поважно п...р...ставляючи ноги л...л...ки. М...ні кортіло підійти бли...е поглад...ти їх по чорно/білих перах торкнутися дз...ба. Але це заборон...но (а)ні торкатися (а)ні в...лаз...ти до гнізда чи кидати в них камін...чики.

Ой л...л...ко пр...красний ти птах.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 4. III варіант

Середній рівень.

1. Виберіть рядок з правильним вживанням великої літери:

А) Папа Римський, народи Півдня, ігри на Кубок світу з футболу, Черкаська середня школа № 11;

Б) Папа римський, народи півдня, ігри на Кубок Світу з футболу, черкаська середня школа № 11;

В) папа римський, Народи Півдня, ігри на Кубок світу з футболу, Черкаська середня школа № 11;

Г) папа Римський, Народи півдня, Ігри на Кубок Світу з футболу, Черкаська середня школа № 11.

2. У котрому рядку допущені помилки при подвоєнні приголосних :

- А) мерзенний, панна, вознесіння, ірраціональний;
- Б) спасений, пташинний, хрещений, молодістю;
- В) ляна, статей, віддзеркалення, інтелект.

3. У котрому рядку допущено помилку при чергуванні приголосних:

- А) обгороджувати, чеський, сплачувати;
- Б) інтелігентський, юнацький, з'їжджати;
- В) закарпацький, овручський, запоріжський

4. Літеру **є** треба писати в усіх словах рядка:

- А) ст..хати, ст..повий, пригв..нтити, квіт..нь;
- Б) зал..вати, майст..р, чер..да, леб..диний;
- В) д..ржати, тр..мтіти, л..дацюга щеб..тати.
- Г) книж..чка, корен...плоди, город..на, б..нтежити.

5. У якому з варіантів усі слова записані правильно:

- А) сільськогосподарський, моркв'яний, різьбяр;
- Б) гуцульський, піддашшя, свекрушин;
- В) бриньчати, повірте, шістнадцять

6. М'який знак пишеться в усіх словах рядка.

- А) зателен..кати, красун..чик, купал..ський, виріз..бити;
- Б) вигул..кнути, конс..єржка, зат..марити, нац..кувати;
- В) кан..йон, ковз..кий, мал...ва, локал..ний;
- Г) нян...чити, різ...бяр, л...є, Хар...ків.

Усього 6 балів.

Достатній рівень.

7. Спишіть слова, на місці риски поставте, де треба, апостроф.

Невід-ємний, бур-як, зав-язка, р-юмсати, брукв-яний, роз-їжджатися, над-яр-я, сум-яття, кл-якса, прим-яти, м-якиш, моркв-яний, дит-ясла, духм-яний, різьб-яр, пів-яблука.

8. Спишіть слова, поділяючи знаком переносу.

Система, цикл, чиновник, історія, діагноз, етап, басейн, клас, Міссурі, бюро, дебют, павільйон, сеньйор, дюраль, альянс, Батьківщина, різнобарвний, безкомпромісний.

9. Зробіть фонетичний запис слів: європейський, різьблення, нескінченність, зозуля, мільйонер, п'ятірка.

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Перепишіть текст, правильно записавши слова і розставивши розділові знаки.

Мова наша одна з пр..красніших і (най)багатших мов світу. Столі...тями вдовбували в наші голови п..р..кона..я що українс..ка мова є бе..п..рспективна с..лянська пр..датна лише для хатн..ого вжитку що з нею мовляв у люди (не)виб..єшся. Намагалися упевнити що хохол малорос людина друго/сортна. Ц..ого відчу..я пр..ниже..ності значна частина україн..ців (не)позбулася й досі. Чи може й (не)хоче?

Усього 12 балів.

Контрольна робота 4. IV варіант

Середній рівень.

1. У котрому рядку допущені помилки при написанні слів з великої букви:

- А) Всеукраїнське товариство "Просвіта", громадянська війна, меценат;
- Б) Генеральний секретар ООН, доктор наук, ректор університету, Зевс;
- В) Демократична Партія України, Конституційний суд, кабмін України, великдень.

2. Апостроф є в усіх словах рядка :

- А) напів..ясний, напівм..який, підв..ялений, між..ярусний.
- Б) мін..юст, дзв..якнути, розм..який, потьм..янілий,
- В) медв..яний, зв..язківець, дит..ясла, перед..ювілейний;
- Г) мавп..ячий, ін..єкція, Лук..янов, роз...єднаний.

3. У котрому рядку допущено помилку при спрощенні приголосних:

- А) тижневий, проїздний, улесливий, чесний;

- Б) місцевість, виїзний, щасливий, рідкісний;
В) обласний, хвастливий, гігантський, невістці.

4. У котрому рядку у всіх словах треба писати префікс **при-** :

- А) пр..садибний, пр..гарний, пр..лаштований;
Б) пр..звище, пр..рва, пр..звисько;
В) пр..двічний, пр..хилити, пр..ймати.

5. У якому з варіантів усі слова записані правильно:

- А) неньчин, кобзарський, сузір'я;
Б) ковальський, підніжжя, бриньчати;
В) повірьте, неволити, віддзеркалення

6. У котрому рядку допущені помилки при подвоєнні приголосних :

- А) намагання, Ілля, прикордонний, спересердя;
Б) терття, нарічя, співвітчизник, вікониця;
В) туманність, обличчя, ляти, каченя.

Усього 6 балів.

Достатній рівень.

7. Спишіть слова, на місці крапок поставте, де треба, м'який знак.

Т...мянний, в'язал...ниця, двад...ця..., дев'ят..., різ...бяр, бар...єр,
безвіс...т..., борют...ся, кур...єр, совіс...т..., підвод...ся, зостан...ся,
україн...с...кий, мудріс...т..., нян...чит...ся.

8. Спишіть слова, поділяючи знаком переносу.

Надпотужний, юність, мимохідь, задзижчали, розминка, пригвинтити,
відгороджувати, безпринципність, фонетичний, сульфадиметоксин, м'якість,
безіменний, маркування, епатажність.

9. Зробіть фонетичний запис слів: рідкість, обличчя, народжуються,
Запоріжжя, Конституція, України, кожух, реєстрація.

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Перепишіть текст, правильно записавши слова і розставивши розділові знаки.

Мабуть бути хохлом ле(г,х)ше зручніше (з,с)покійніше для досконалого володі..ня мовою потрібно займатися само/освітою працювати розумом і душ..ю.

(Не)думаймо що мова бе..порадна і бе..захисна. (З,с)крив..же..на (з,с)рад-же..на ж нами вона вміє постояти за себе. Будь/яка наруга над нею пр..зводить до душевного каліцтва духовного зубожі..ня бо зр..ктися рідної мови — означає зр..ктися її духовної спадщини мудрості народу.

О мово квітни повік/віки!

Усього 12 балів.

Контрольна робота 4. I варіант

Середній рівень. Завдання 1-7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Потрібно вибрати правильний варіант відповіді.

1. У якому рядку всі словосполучення є фразеологізмами?

- А) п'ятами накивати, швидко втекти, хапати дрижаки;
- Б) ні пари з уст, комарика придушити, як кіт наплакав;
- В) стояти як пень, весела людина, зуб на зуб не попадає;
- Г) сидіти склавши руки, дбайливо доглядати, бігти стрімголов.

2. Позначте рядок, у якому є контекстуальні синоніми.

- А) Шлях лежав на вододілі Дніпра й Бугу, лежав високо і рівно. Турчанська могила присядькуватو чапіла над чорним шляхом прибіленою копицею
- Б) Тут було створено Кирило-Мефодіївське товариство, революційне крило якого очолив Т. Г. Шевченко (З журналу).
- В) Минуло кілька днів, як Озиваймо не чув і не бачив вовка. З його володінь принаймні сіроманець зник. Лісовичок навіть хвилюватися почав — все-таки живе створіння пропало (А. Давидов).
- Г) Було, як почують хуторяни, що йде татарва, то ховаються по байраках і котловинах (О. Стороженко).

3. З'ясуйте, якими лексичними одиницями є виділені слова в реченні

Взимку віє хутровина, **влітку** прийде тепла днина (П. Воронько).

- А) омонімами;

- Б) паронімами;
- В) антонімами;
- Г) синонімами.

4. У якому рядку всі словосполучення містять омоніми?

- А) розгорнути книгу — закрити книгу, мітити крейдою — мітити в серце;
- Б) піщана коса — дівоча коса, веселі люди — сумні люди;
- В) материнська ласка — хижа ласка, маскарадний бал — високий бал;
- Г) плакати від щастя — сміятись від щастя, написати листа одержати листа.

5. У якому рядку всі фразеологізми становлять синонімічний ряд?

- А) зуби з'їсти, мов муха в окропі, як білка в колесі;
- Б) кривити душею, крутити хвостом, надягати овечу шкуру;
- В) горло драти, криком кричати, милити шию;
- Г) лежати лежнем, дурня валяти, брати на сміх.

6. У якому рядку фразеологізми мають значення молодий?

- А) ні пари з вуст, мало ще каші з'їв;
- Б) молоко на губах, курча жовтороте;
- В) горобеня жовтодзьобе, наробити галасу;
- Г) немає гаразду в голові, жуки в голові.

7. Якими лексичними одиницями є виділені слова: **з'їзд** письменників — кінний **заїзд**?

- А) синонімами;
- Б) антонімами;
- В) паронімами;
- Г) омонімами.

Достатній рівень. Завдання 8-10 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких два правильні варіанти. Потрібно вибрати два правильні варіанти відповіді.

8. Позначте рядки, у яких слова утворюють синонімічний ряд.

- А) дбати, піклуватися, турбуватися, клопотатися;
- Б) любо, мило, весело, приємно;
- В) горизонт, обрій, небосхил, височина;

Г) рясний, густий, буйний, розкішний;

Д) слабкий, нечутний, добрий, сумирний.

9. Позначте рядки, куди входять фразеологізми-синоніми до слова втекти.

А) дременути навітікача, зачепити за живе, робити публіку;

Б) п'ятами накивати, дати драла, дати ногам знати;

В) дати лиха закаблукам, мов горохом сипати, ще прийде коза до воза;

Г) розводити боби, збігло за водою, розводити теревені;

Д) дати ногам волю, дати тягу, намастити п'яти салом.

10. Позначте речення, у яких вжиті слова-антоніми.

А) Решта байдаків розсипалась без ладу, пливуть — котрий попереду, а котрий десь позаду (М. Пригара).

Б) Ледве зійшло сонце, козаки сипнули на берег (М. Пригара).

В) Тридцять весел зліта вгору одним помахом, падає, не хлюпнувши (М. Пригара).

Г) Байдак сидить у воді глибоко: сім десятків козаків у кожному й вантажу багато (М. Пригара).

Д) Човни летіли по бистрині, мов чудернацькі птахи (М. Пригара).

Завдання 11 передбачає встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, потрібно дібрати відповідник, позначений буквою. Кожна цифра може використовуватися лише один раз.

11. Встановити відповідність між фразеологізмами та їх значеннями.

1 гарний

2 відстати

3 далеко

4 даремно

А) у чорта на болоті;

Б) ні за цапову душу;

В) ні в казці сказати, ні пером описати;

Г) класти зуби на полицю;

Д) пасти задніх.

Завдання 12 потребує самостійного розв'язання.

12. Пояснити значення фразеологізмів, з двома скласти речення.

Росинки в роті не мати; обводити поглядом; не по кишені; міряти поглядом; як по писаному; стріляна птиця.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 4. II варіант

Середній рівень. Завдання 1—7 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Потрібно вибрати правильний варіант відповіді.

1. У якому рядку всі словосполучення є фразеологізмами.

- А) сидіти склавши руки, дбайливо доглядати, бігти стрімголов;
- Б) п'ятами накивати, швидко втекти, хапати дрижаки;
- В) ні пари з уст, комарика придушити, як кіт наплакав;
- Г) стояти як пень, весела людина, зуб на зуб не попадає.

2. Позначте рядок, у якому є контекстуальні синоніми.

- А) Минуло кілька днів, як Озиваймо не чув і не бачив вовка. З його володінь принаймні сіроманець зник. Лісовичок навіть хвилюватися почав — все-таки живе створіння пропало (А. Давидов).
 - Б) Було, як почують хуторяни, що йде татарва, то ховаються по байраках і котловинах (О. Стороженко).
 - В) Шлях лежав на вододілі Дніпра й Бугу, лежав високо і рівно. Турчанська могила присядькувато чапіла над чорним шляхом прибіленою копицею (С. Колесник).
 - Г) Тут було створено Кирило-Мефодіївське товариство, революційне крило якого очолив Т. Г. Шевченко (З журналу).
3. З'ясуйте, якими лексичними одиницями є виділені слова в реченні **Взимку** віє хутровина, **влітку** прийде тепла днина (П. Воронько).
- А) синонімами;
 - Б) омонімами;
 - В) паронімами;
 - Г) антонімами.

4. У якому рядку всі словосполучення містять омоніми?

- А) піщана коса — дівоча коса, веселі люди — сумні люди;
- Б) розгорнути книгу — закрити книгу, мітити крейдою — мітити в серце;
- В) плакати від щастя сміятись від щастя, написати листа одержати листа;
- Г) материнська ласка — хижа ласка, маскарадний бал — високий бал.

5. У якому рядку всі фразеологізми становлять синонімічний ряд?

- А) кривити душею, крутити хвостом, надягати овечу шкуру;
- Б) горло драти, криком кричати, милити шию;
- В) лежати лежнем, дурня валяти, брати на сміх;
- Г) зуби з'їсти, мов муха в окропі, як білка в колесі.

6. У якому рядку фразеологізми мають значення молодий?

- А) немає гаразду в голові, жуки в голові;
- Б) горобеня жовтодзьобе, наробити галасу;
- В) молоко на губах, курча жовтороте;
- Г) ні пари с уст, мало ще каші з'їв.

7. Якими лексичними одиницями є виділені слова: **з'їзд** письменників — кінний **заїзд**?

- А) антонімами;
- Б) синонімами;
- В) омонімами;
- Г) паронімами.

Достатній рівень. Завдання 8-10 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких два правильні варіанти. Потрібно вибрати два правильні варіанти відповіді.

8. Позначте рядки, у яких слова утворюють синонімічний ряд.

- А) горизонт, обрій, небосхил, височина;
- Б) слабкий, нечутний, добрий, сумирний;
- В) дбати, піклуватися, турбуватися, клопотатися;
- Г) рясний, густий, буйний, розкішний;
- Д) любо, мило, весело, приємно.

9. Позначте рядки, куди входять фразеологізми-синоніми до слова втекти.

- А) розводити боби, збігло за водою, розводити теревені;
- Б) дати ногам волю, дати тягу, намастити п'яти салом;
- В) дремнути навікача, зачепити за живе, робити публіку;
- Г) п'ятами накивати, дати драла, дати ногам знати;
- Д) дати лиха закаблукам, мов горохом сипати, ще прийде коза до воза.

10. Позначте речення, у яких вжиті слова-антоніми.

- А) Ледве зійшло сонце, козаки сипнули на берег (М. Пригара).
- Б) Тридцять весел з літа вгору одним помахом, надає, не хлюпнувши (М. Пригара).
- В) Байдак сидить у воді глибоко: сім десятків козаків у кожному й вантажу багато (М. Пригара).
- Г) Човни летіли по бистрині, мов чудернацькі птахи (М. Пригара).
- Д) Решта байдаків розсипалась без ладу, пливуть — котрий попереду, а котрий десь позаду (М. Пригара).

Завдання 11 передбачає встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, потрібно дібрати відповідник, позначений буквою. Кожна цифра може використовуватися лише один раз.

11. Встановити відповідність між фразеологізмами та їх значеннями.

- 1 відстати
- 2 даремно
- 3 гарний
- 4 далеко

- А) у чорта на болоті;
- Б) ні за цапову душу;
- В) ні в казці сказати, ні пером описати;
- Г) класти зуби на полицю;
- Д) пасти задніх.

Завдання 12 потребує самостійного розв'язання.

12. Пояснити значення фразеологізмів, з двома скласти речення.

Стріляний вовк; діймати до серця; виводити з терцю; сам не свій; викинути з

голови; прикусити язика.

Тема: «Стилістичні засоби лексикології та фразеології.»

Питання до усного опитування з теми:

1. Що вивчає стилістика?
2. Що вивчає лексикологія?
3. Що вивчає фразеологія?
4. Які засоби стилістики використовуються у лексикології?
5. Які засоби стилістики використовуються у фразеології?
6. Які є види роботи зі сприйняття чужого мовлення? Прокоментуйте.
7. Що таке конспект? Яка основна функція його?
8. Чи часто вам доводилося складати конспект? Які ви знаєте види конспекту?
9. У чому особливості конспекту висловлювання, що сприймається на слух?
10. У чому особливості конспекту прочитаного?
11. Що таке тематичні виписки? Які особливості створення тематичних виписок?
12. Що таке план? Які бувають види плану?
13. Що називається тезою? Яку роль відіграють тези у створенні тематичних виписок під час конспектування?
14. Чим відрізняється конспектування від складання тез?

Контрольна робота 5. І варіант

Диктант

Приречення Тугара Вовка облегло серце Максимові. Він став веселий, говіркий, показував Мирославі направо і наліво, що було гарного й цікавого довкола, а гарного й цікавого було багато. Наші пішоходи були саме серед села і на середині тухольської долини. Стрімкі скалисті береги китловини світилися по обох боках далеко, мов рівні, високі мармурові мури. Потік плив посеред села, тут же біля дороги, шумів і пінився, розбиваючись по каменях, котрими усіяне було його дно, і навіваючи свіжий холод на всю долину. По обох боках потоку, якого береги були досить високі, прорізані в намулі давнього озера, побудовані були кашіці (загати) з річного каміння і грубих смерекових палів та колод, щоб охоронити село від виливу.

Всюди через потік пороблені були вигідні з поруччями кладки, а зараз поза кашицями йшли скопані грядки з фасолею й горохом, що вилися вгору по тичинню, з буряками й капустою, а також загони пшениці, що чистими ясно-зеленими пасмугами простягалися далеко поза хати. Хати були порядно обгороджені і гарно удержувані; стіни з гладкого дилиння, не обмазаного глиною, але кілька разів до року митого і скобленого річними черепницями; тільки там, де одна долина сходилася з другою, в вузьких пасмугах стіни були поліплені глиною і побілені паленим вапном і виглядали дуже гарно серед зелених верб і груш. При вході до кожного дворища стояли дві липи, між якими прив'язані були гарно плетені в усякі узори ворота...

(І.Франко.)

Контрольна робота 5. II варіант

Диктант

Тихо пливе блакитними річками льон. Так тихо, спокійно в зелених берегах, що хочеться сісти на човен й поплисти. А там ячмінь хилиться й тче з тонких вусів зелений серпанок. Йду далі. Все тче. Хвилює серпанок. Стежки зміяються глибоко в житі, їх око не бачить, сама ловить нога. Волошки дивляться в небо. Вони хотіли бути як небо і стали як небо. Тепер пішла пшениця. Твердий безостий колос б'є по руках, а стебло лізе під ноги. Йду далі — усе пшениця й пшениця. Коли ж сьому край буде? Біжить за вітром, немов табун лисиць, й блищать на сонці хвилясті хребти. А я все йду, самотній на землі, як сонце на небі, і так мені добре, що не паде між нами тінь когось третього.

Врешті стаю. Мене спиняє біла піна гречок, запашна, легка, наче збита крилами бджіл. Просто під ноги лягла співуча арфа й гуде на всі струни. Стою і слухаю.

Повні вуха маю того дивного гомону поля, того шелесту шовку, того безупинного, як текуча вода, пересипання зерна. І повні очі сяйва сонця, бо кожна стеблина бере від нього й назад вертає відбитий від себе блиск.

Раптом все гасне, вмирає. Здрагаюсь. Що таке? Звідки? Тінь? Невже хтось третій? Ні, тільки хмарка. Одна хвилинка темного горя — і вмить усміхнулось

направо, усміхнулось наліво — і золоте поле махнуло крилами аж до країв синього неба. Наче хотіло злетіти...

(М.Коцюбинський.)

Контрольна робота 5.ІІІ варіант

Диктант

Прямо над нашою хатою пролітають лебеді. Вони летять нижче розпатланих, обвислих хмар і струшують на землю бентежні звуки далеких дзвонів. Дід говорить, що так співають лебедині крила. Я придивляюсь до їхнього маяння, прислухаюсь до їхнього співу, і мені теж хочеться полетіти за лебедями, тому й підіймаю руки, наче крила. І радість, і смуток, і срібний передзвін огортають та й огортають мене своїм снуванням.

Я стаю ніби меншим, а навколо більшає, росте і міниться увесь світ: і загачене білими хмарами небо, і одноногі скрипучі журавлі, що нікуди не полетять, і полатані веселим зеленим мохом стріхи, і блакитнава діброва під селом, і чорнотіла, туманцем підволохачена земля, що пробилася з-під снігу.

І цей увесь світ тріпоче-міниться в моїх очах і віддаляє та й віддаляє лебедів. Але я не хочу, щоб вони одлітали від нас. От коли б якимсь дивом послухали мене: зробили круг над селом і знову пролетіли над нашою хатою. Аби я був чародієм, то хіба не повернув би їх? Сказав би таємниче слово! Я замислююсь над ним, а навколо мене починає кружляти видіння казки, її нерозгадані дороги, дрімучі праліси і ті гуси-лебедята, що на своїх крилах виносять з біди малого хлопця.

Казка вкладає в мої уста оте слово, до якого дослуховуються земля і вода, птиця в небі й саме небо...

(М.Стельмах.)

Контрольна робота 5. ІV варіант

Диктант

Пообідав листоноша з капітанського стола, в склянці добрий ром, хата посипана зеленою, пахучою травою, кутки обставлені клечанням, стіни прибрані квітами, було тихо в хаті, доки листоноша наївся. Він відчув, як прибуває сили

по жилах, його хилило на сон, прекрасні сни спали на думку: мов носить він безліч листів і ніяк не може їх усіх роздати. А день тим часом схиляється до вечора, надходить умовлена година, відбувається жадане, і знову він носить безліч листів, не може їх роздати, час іде, листів не меншає, ніяка сила не торкнеться листоноші, доки він не віддав останнього листа.

Капітан порушив думки про сни, заговоривши лагідно й доброзичливо (він говорив про чудесне літо і про тихі зорі одної в світі батьківщини, про його, листоношине, життя серед цих прекрасних пустинь, на березі річки милої Псла, капітан узявся до красномовства, щоб до краю розчулити людську душу, перекладач повторював), а листоноша сидів байдужий і, напруживши волю, забував потроху ті відомості, яких хотів від нього капітан. Він забув, що він член підпільного більшовицького комітету, що він був на нараді, яка призначила на сьогоднішню ніч повстання. Він забув місце, де закопав рушниці й кулемет, і це було найтяжче забути та відсунути в такий далекий куток пам'яті, щоб ніякий фізичний біль не долинув туди. Ця згадка про зброю лежала б там, як спогад далекого дитинства, вона освітлювала б і зогріла смерть на самоті та передсмертний останній біль.

(Ю.Яновський.)

Контрольна робота 6. Тема: «Морфологічні засоби стилістики»

I Варіант

Середній рівень Завдання 1-12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний варіант. Потрібно вибрати один правильний варіант відповіді.

1. Літературна мова — це:

- А) народна мова, якою користуються на певній території;
- Б) мова, що є засобом письмового й усного спілкування нації;
- В) унормована мова суспільного спілкування, зафіксована в писемній та усній практиці;
- Г) мова художнього стилю мовлення.

2. Стилiстика мови...

- А) є сукупністю мовленнєвих дій, кожна з яких має мету, що впливає із загальної цілі спілкування;
- Б) вивчає реалізацію стилістичних ресурсів мови залежно від мовленнєвої ситуації;
- В) вивчає стилістичні ресурси всіх мовних рівнів: лексики, фразеології, морфології, синтаксису;
- Г) включає поняття синонімії і варіативності.

3. До специфічних понять стилістики належать:

- А) звуковий лад, словниковий склад та фразеологія, граматична структура і норми літературної мови;
- Б) мовні прийоми й засоби;
- В) стилістичні засоби, стилістична норма, функціональний стиль;
- Г) синоніміка, емоційно-експресивне забарвлення, багатозначність.

4. Орфоепічні норми регулюють:

- А) правильну вимову звуків, звукосполучень, наголосу в слові;
- Б) уживання мовних засобів відповідно до їх стилістичного значення;
- В) правильний запис слів;
- Г) доцільне уживання алітерацій, асонансів.

5. Визначте речення, в якому не пишеться з усіма словами разом:

- А) На коні сидить козак, у світі — не/світі, і без шапки;
- Б) Не/знайомий рвучко козирнув, піднісши кулак і випростовуючи пальці біля самої скроні;
- В) Поки не/дуже холодно, сидітиму вдома;
- Г) Ти, може, серденько, того й не/знаєш, як гарно, любо як співаєш.

6. Знайдіть слово, що пишеться разом (а не через дефіс):

- А) синьо/зелений;
- Б) науково/прикладний;
- В) ніжно/рожевий;
- Г) червоно/гарячий.

7. Усі займенникові форми написано правильно в рядку:

- А) ні про що, бозна якого, хтозна-кого, у декого;
- Б) хтось, аби-якась, ні до чого, дещо;
- В) ніскільки, бознаде, хто-небудь;
- Г) якесь, ніякий, дехто, казна-як.

8. Визначте рядок, у якому допущено орфографічні помилки:

- А) День Перемоги, Золоті ворота, полуниця «Вікторія»;
- Б) свято Івана Купала, село Золота Балка, Національний банк України;
- В) Сузір'я Великий Віз, Декларація прав людини, газета «Літературна Україна»;
- Г) Великий Піст, День Народження, волинська область.

9. Визначте рядок, у якому є неправильно утворена форма прикметників вищого і найвищого ступенів порівняння:

- А) менш надійний, най добріший, якнайдальший;
- Б) найбільш привітний, вужчий, найбільш відоміший;
- В) найстаріший, щонайдовший, якнайзручніший;
- Г) легший, дорожчий, гірший.

10. Позначте рядок, у якому всі прислівники записані правильно:

- А) по сусідськи, удвох, з гори, на диво;
- Б) віднині, нашвидку, без кінця, до вподоби;
- В) десь-інде, підчас, не даремно, с повна;
- Г) з роду-віку, на-щастя, на виворіт, здалека.

11. У кількісних числівників від 50 до 80 відмінюються:

- А) перша частина;
- Б) друга частина;
- В) обидві;
- Г) ці числівники не відмінюються.

12. Укажіть рядок, у якому замість крапок скрізь потрібно вставити в:

- А)...Астрахані, помітила ... очах, працювала ... бухгалтерії;
- Б) одягнена ... хвоєю, загублені ... хвилях, розгубився ... складній ситуації;

- В) моя подруга ..читель початкових класів, ... сім, десть ... гаю;
Г) ...полі, ходити ... валянках, побачила ... оголошенні.

Всього: 6 балів

Достатній рівень. Завдання 13-16 мають по шість варіантів відповіді, серед яких лише два правильних варіанти. Виберіть два правильні варіанти відповіді.

13. Укажіть ряди слів, у яких пишеться -нн- у всіх словах:

- А) безгомі..ий, неодмі..ий, безбереж..ий, бездога..ий;
Б) бало..ий, парад..ий, бензи..ий, чека..ий;
В) касет..ий, люмінісцент..ий, моното..ий, безіме..ий;
Г) безці..ий, невпізнаний, нездола..ий, незамі..ий;
Д) незліче..ий, відмі..ий, карава..ий, магази..ий;
Е) доверше..ий, витонче..ий, пі..ий, нарече..ий.

14. Визначте, у яких речення вжито повні нестягнені форми прикметників:

- А) Недобра сутінь впала на землю, повіяло холодом (М. Пригара).
Б) Зеленее жито, зелене. Хороші гості у мене (Народна пісня).
В) Тільки здорові жилаві руки з довгими пальцями та довгі вуса нагадували про давнього Миколу Джерю (І. Нечуй-Левицький).
Г) Ружа червона, а й та блідне (Народна мудрість).
Д) Пливе човен води повен (Т. Шевченко).
Е) Якби мої струни німії та піснею стали без слова (Леся Українка).

15. Укажіть рядки, де допущено помилки в написанні частки не зі словами:

- А) незабаром, ще не прийняті закони, неголосно, недруг;
Б) недолік, невиконавши, недобачати, нехтувати;
В) не виконувати, не дотримуючись, не відповівши, несміливий;
Г) незчутися, незліченний, зовсім не страшний, не знаючи;
Д) неполіті грядки, нестямний, немовбито, лист не написаний;
Е) досі не виконане, недолюблювати, не стямившись, недоведена теорема.

16. Позначте рядки, у яких всі складні прикметники пишуться разом:

- А) сліпучо/білий, жовто/гарячий, ніжно/рожевий;
Б) сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий;

- В) гірко/солоний, хіміко/біологічний, західно/український;
 Г) південно/західний, фізико/математичний, всесвітньо/історичний;
 Д) східно/український, кисло/мол очний, біло/сніжний;
 Е) первісно/общинний, вічно/юний, воле/любний.

Всього: 10 балів

Завдання 17 передбачає встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, потрібно дібрати відповідник, позначений буквою.

17. Установіть відповідність між іменниками та родами, до яких вони належать.

1 чоловічий.	А папороть, СБУ, дівчина, путь.
2 жіночий.	Б математик, вельможа, Сибір, тигр.
3 середній.	В токар, поетеса, плетиво, нікчема.
4 спільний.	Г жіноцтво, листя, теля, дівча.
	Д злюка, бідолаха, хитрюга, недоучка.

Всього: 12 балів

Контрольна робота 6. II Варіант

Середній рівень Завдання 1-12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний варіант. Потрібно вибрати один правильний варіант відповіді.

1. Ознаками культури мовлення є:

- А) правильність, точність, логічність, стабільність;
 Б) багатство, чистота, доречність, завершеність;
 В) точність, логічність, чистота, багатство;
 Г) різноманітність, доречність, над діалектний характер.

2. Головні ознаки літературної мови:

- А) обробленість майстрами, стійкість, необов'язковість носіїв мови;
 Б) наддіалектний характер, стабільні норми, функціонально-стильова розгалуженість;

В) унормованість, поліфункціональність, писемна форма;

Г) уніфікованість, милозвучність, витонченість.

3. Лексичні норми регулюють:

А) правильне творення і вживання слів, їх форм;

Б) правильну побудову словосполучень і речень;

В) уживання слів у властивому їм значенні, правильне поєднання слів за змістом у словосполученні й реченні;

Г) уживання мовних засобів відповідно до їх стилістичного значення.

4. Правильне мовлення — це:

А) мовлення, що відповідає встановленим правилам, нормам;

Б) мовлення, що встановлює і підтримує контакт;

В) мовлення, що уточнює і доповнює ту чи іншу ситуацію спілкування;

Г) красиве, чисте мовлення з уживанням різноманітних мовних засобів.

5. Визначте речення, в якому не пишеться з усіма словами окремо:

А) Думками він був зараз далеко від Харитона — біля Тосі, і ще далі — в не/визначених обрисах свого майбутнього.

Б) Не/жаль за сном, не/час, не/можна спати.

В) Шаблій борсається, не/мов у петлі, сіє по стерні не/вимолоченими колосками.

Г) Заручилась вона з Яковом Поліщуком, а того не/гадано віддано у москалі.

6. Укажіть слово, що пишеться через дефіс:

А) сімдесяти/п'яти/мільйонний;

Б) м'ясо/молочний;

В) важко/хворий;

Г) право/бережний.

7. Усі займенникові форми написано правильно в рядку:

А) у декого, будь-до кого, бозна-що, ні з ким;

Б) де-який, де з ким, на чийомусь, абиякий;

В) аби-яка, якась, казна з ким, будь-що;

Г) з будь-чим, будь з чим, ніякий, казна-чий.

8. Визначте рядок, у якому допущено орфографічні помилки:

- А) ріка Південний Буг, мис Капітана Джеральда, майдан Незалежності;
- Б) роза «Елізабет», Велика Вітчизняна війна, Друга світова війна;
- В) епоха відродження, Організація об'єднаних Націй, День Незалежності України;
- Г) медаль «За відвагу», орден «Мати-героїня», орден Ярослава Мудрого.

9. Визначте рядок, у якому є неправильно утворена форма прикметників вищого і найвищого ступенів порівняння:

- А) більший, менший, кращий;
- Б) менш товстий, найзручніший, більш білявий;
- В) сміливіший, найохайніший, найяскравіший;
- Г) ближчий, більш білий, найменш теплий.

10. Укажіть рядок, у якому всі прислівники потрібно писати через дефіс:

- А) по/двоє, сяк/так, хоч/не/хоч;
- Б) будь/що/будь, до/вкола, по/іншому;
- В) казна/як, по/сусідськи, рік/у/рік;
- Г) по/латині, ледь/ледь, десь/інде.

11. Які числівники мають дві відмінкові форми?

- А) 10, 20, 30;
- Б) 5, 6, 9;
- В) 40, 90, 100;
- Г) 1, 1000, 1000000.

12. Укажіть рядок, у якому замість крапок скрізь потрібно вставити у:

- А) сидимо ... вагоні, була ... Одесі, ... садку;
- Б)...холодочку, взяла ... нього, на траві ... квітах;
- В) як ... сні, ... Антарктиді, ... присмерку;
- Г) наш ...читель, ... лісі, ... дарник.

Всього: 6 балів

Достатній рівень Завдання 13-16 мають по шість варіантів відповіді, серед яких лише два правильних варіанти. Виберіть два правильні варіанти відповіді.

13. Укажіть ряди слів, у яких пишеться -нн- у всіх словах:

- А) башта..ий, осі..ій, широче..ий, ви..ий;
- Б) вовняний, соколи..ий, букве..ий, бджоли..ий;
- В) страше..ий, лимо..ий, орли..ий, безтала..ий;
- Г) свяще..ий, невпи..ий, маши..ий, стара..ий;
- Д) невблага..ий, кі..ий, солов'ї..ий, благое лове., ний;
- Е) сті..ий, скля..ий, да..ий, віко..ий.

14. Визначте, у яких реченнях вжито короткі форми прикметників:

- А) Скрипливе дерево довше росте.
- Б) Сивий віл випив води повен діл.
- В) Це була молода чорноброва дівчина.
- Г) Як ішли ми зелен лугом к зелен гаю...
- Д) Плохеньке порося і в Петрівку мерзне.
- Е) Зима чиста, ніби скупана.

15. Укажіть, у яких рядках всі слова пишуться з часткою не разом:

- А) не/скошена трава, не/полита досі розсада, не/бачена краса;
- Б) не/закінчена розмова, не/замкнені двері, не/продумана відповідь;
- В) не/доопрацьована стаття, не/куплені вчасно, відповідь не/ продумана;
- Г) не/зрозуміла відповідь, не/закінчена нами суперечка, не/висвітлена проблема;
- Д) не/дописаний лист, не/помічений факт, не/вивчений вірш;
- Е) не/бачена ніколи картина, не/доведена теорема, не/доспані ночі.

16. Укажіть рядки прикметників, які пишуться через дефіс:

- А) (криваво)червоний, (південно)західний, (прісно)водний;
- Б) (світло)рожевий, (шести)гранний, (кам'яно)вугільний;
- В) (м'ясо)молочний, (гірко)солодкий, (англо)французький;
- Г) (синьо)зелений, (вічно)зелений, (машино)будівний;
- Д) (військово)морський, (військово)полонений, (суспільно)корисний;
- Е) (віще)президентський, (високий)превисокий, (воєнно)стратегічний.

Всього: 10 балів

Завдання 17 передбачає встановлення відповідності. До кожного рядка, позначеного цифрою, потрібно дібрати відповідник, позначений буквою.

17. Установіть відповідність між іменниками та родами, до яких вони належать:

1 чоловічий.	А Тбілісі, дівчисько, кашне, око.
2 жіночий.	Б Карпати, листоноша, денді, колега.
3 середній.	В сирота, забіяка, роззява, задавака.
4 спільний.	Г суддя, вужака, шимпанзе, собака.
	Д Чилі, путь, Міссурі, бабище.

Всього: 12 балів

Контрольна робота 7. І варіант

Початковий, середній та достатній рівень.

Диктант

Височенна, чотириярусна тайга, буйна й непролазна, як африканський праліс, стояла навколо зачарована. Не шелесне лист, не ворухнеться гілка. Сорокаметрові кедрі, випередивши всіх у змаганні до сонця, вигнались рудими, голими стовбурами з долішнього хаосу геть, десть під небо і заступили його коронами. Там по них ходило сонце і пливли над ними білі хмари. Слідком за кедрами пнулися велетенські осики та інші листаті гіганти, що, будучи нижчі за кедрі, творили другий ярус. Потім височенна ліщина колючого горіха, ялини, де-не-де берізки, берестина, черемха, перевиті ліанами дикого винограду та в'юнків, ішли вгору третім ярусом. А внизу — в четвертому ярусі — суцільний хаос. Місцями густа, мов щітка, звичайна ліщина, височенні трави і бур'яни. Повалені вздовж і впоперек дерева, мов велетні на полі бою, потрухлі і ще непотрухлі, одні з скрізними дірами-дуплами, як жерла небувалих гармат, другі вивернуті з усією системою коріння, що тримали його рубя, як стіни або як велетенські пригорщі зі стиснутими межи пальцями камінням і землею.

Внизу, по землі, слався мох, пообростав усе, що тільки можна. Внизу було півтемно і вогко. Лише де-не-де проривались яскраві сонячні пасма і стояли, як мечі, уткнуті лезами в землю.

Нетрі. Несходимі, незміряні. Вони то спускалися схилом униз, то підіймалися знову вгору, і так з кряжа на кряж, як буйне рослинне море, розпливались геть десь у безвість.

Усього 9 балів.

Високий рівень.

Завдання

1. Списати речення, підкреслити головні та другорядні члени речення, визначити всі частини мови.

Потім височенна ліщина колючого горіха, ялини, де-не-де берізки, берестина, черемха, перевиті ліанами дикого винограду та в'юнків, ішли вгору третім ярусом.

2. Зробити фонетичний запис слів: виховання, гедзь, перекотиполе, майстерність, місяченько.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 7. II варіант

Середній рівень.

Диктант

Книга про народження Марії

Коли не рахувати останніх трьох, то Марія зустріла й провела двадцять шість тисяч двісті п'ятдесят вісім днів. Стільки разів сходило для неї сонце, стільки разів переживала насолоду буття, стільки разів бачила або відчувала небо, запах сонячного тепла й землі.

Тих пару днів, що прожила з заплющеними очима по народженню, не входять у рахунок. Це не значить, що вона не бачила неба й землі. Вона вже чула їх, бо була єством, яке ворушилося, чуло голод і голосно про це нагадувало. Коли ж її тепла і радісна мати селянка Оксана виймала з довгої пазухи груди, Марія

здалека відчувала їх, моргала усточками й намагалася продерти свої майбутні оченята. Оксана, розуміється, допомагала їй, прикладаючи груди до того місця, яке пізніше звалося устами, й дві ніжні теплі рожеві пелюсточки дружно обнімали їх.

Оксана з побожним здивуванням подивляла свою першу мрію, яка ось — дивіться, жива репетлива дійсність, і ім'я їй Марія. У неї личко справжнє, рожевеньке, з білим мачком на крихітному носику й червоними плямками на щічках. У неї будуть оченята. Так. Будуть оченята, і вони бачитимуть. У неї чоло, а за ним хорониться брунька розуму, яка от-от розів'ється, розцвіте й пізнає добро і зло.

Усього 9 балів.

Достатній рівень.

Завдання

1. Списати речення, підкреслити головні та другорядні члени речення, визначити всі частини мови.

У суботу, коли сонце досягає славетного вечірнього пруга, поволі бамкає великий монастирський дзвін.

2. Зробити фонетичний запис слів: свавілля, дзвінкоголосий, червінець, дрібнесенькі, лелеченька, різнокольоровий.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 7 III варіант

Середній рівень.

Диктант

Дід Захарко був коваль, хоч я ніколи не бачив, аби він щось кував. Все моє життя він ходив повз нашу хату з цілим снопом довгих вудок і так гупав чобітьми, що ми прокидалися вночі, як од грому, коли він повертався часом з рибалки. У нього були великі чоботи і такі важкі ноги, що, здавалося, під ним вгиналася земля. І ходив він трохи ніби присідаючи, як на сіні чи на ступі. Борода

в нього була, як і в нашого діда, зовсім уже сива, тільки посередині, там, де був рот, неначе ткнуло щось рудим квачем.

Після рибалки дід Захарко запалював цигарку і довго сидів біля хати на колодці, дивлячись в одну точку, немовби на поплавок. Курив він такий лютий тютюн, що коло нього ніхто не міг стояти близько. Його обходили кури й поросята. Собаки оббігали городами, а невістка Галька спала в коморі, і часто бідкалася нашій матері, що дід її задушить своїм тютюном, і викидала його свитку надвір. Казали, що Захаркового запаху боялась навіть риба і тому погано клювала. Діда здалека було чути нюхом. Коли він проходив повз нашу хату, над вулицею довго висів тютюновий слід. Сей слід тютюновий висітиме ще колись в моїх картинах про рідну землю, де складе мій предок востаннє всі свої мозолі поверх білої сорочки під яблунею серед яблук і груш, і морква житиме в картинах, і гріх, і бабині прокляття, а тим часом іду я, засмучений хлопчик, до старого коваля спокутувати перший гріх.

Усього 9 балів.

Достатній рівень.

Завдання

1. Списати речення, підкреслити головні та другорядні члени речення, визначити всі частини мови.

Заліз я хутко в старий човен, що стояв у клуні в засторонку, і почав думати, що мені робити для поновлення святості.

2. Зробити фонетичний запис слів: заверещали, гарбузиння, об'їжджати, тактовність, невід'ємний.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 7 IV варіант

Середній рівень.

Диктант

Сонце стало вже височенько і пригрівало в спину, а земля була холодна, від неї потерпли підошви і зробилися як дерев'яні. Коли вони мерзли так, що аж пекли, і не було вже терпцю йти далі, Климко сідав просто посеред дороги й

одтирав їх руками, хукав на них, піднімаючи до рота то одну, то другу, і знову одтирав.

Попереду забовванів лісок, самі вершечки дерев. Таке, як вибалок, чи що. А може, якесь село низове. Над вершечками, жовтими й зеленими, помітив Климко, тоненькою цівочкою підіймався вгору димок. Він не танув і не падав набік, як то буває при вітрові, а лиш погойдувався ледь-ледь у ранковому супокії. Климко зрадів тому димкові й подався на нього.

Багаття жевріло неподалік від путівця, на картоплищі поміж прижовклими осиками й кленами. Грядка була невелика, пообіч неї на межах лежали купки старого почорнілого од моху каміння— видно, хтось колись не день і не два труждався тут, щоб звільнити землю від каменю і посадить у неї якусь цеберчину картоплі. Коло багаття лежала купа прим'ятого картоплиння, змішаного з опалим листям, і видно було глибокий слід від тачки. Картоплю вибрано, либонь, учора звечора, бо земля в лунках ще не просохла. Климко розворушив палицею багаття — з нього викотилося дві чорні, як вугілля, картоплини.

Усього 9 балів.

Достатній рівень.

Завдання

1. Списати речення, підкреслити головні та другорядні члени речення, визначити всі частини мови.

В дощ він не зупинявся, щоб десь його переждати, а йшов і йшов, напнувшись надірваною плащ-палаткою, доки несли ноги.

2. Зробити фонетичний запис слів: перетрошили, солом'яний, запам'ятали, оглядаючись, юшкоїд, батькопродавець, справедливість.

Усього 12 балів.

Контрольна робота 8

Тема: «Стилістика простих та складних речень. Пунктограми в простому та складному реченнях.»

Варіант 1

Виконання тестових завдань

Середній рівень Завдання 1-8 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Потрібно вибрати правильний варіант відповіді.

1. Розповідним є речення:
 - А) Вас попросили зателефонувати додому.
 - Б) Випий трохи молока.
 - В) Чи нам так хочеться з вами зустрітись?
 - Г) Нехай ваші діти і батьки будуть здоровими.
2. Двоскладним є речення:
 - А) У наших степах завжди було привільно вітрам і подорожнім.
 - Б) До труднощів і незручностей степовому лицареві було не звикати.
 - В) Дуже небезпечний для подорожніх Чорний шлях у народі прозвали Шпаковим на честь чумацького ватага Шпака.
 - Г) Все, все було запорошене ворохами сніжинок.
3. Відокремлено додаток у такому реченні:
 - А) До людей по розум, а до матері по серце (Народна творчість).
 - Б) На світі знайдеш усе, крім рідної матері (Народна творчість).
 - В) Пташка радіє весні, а дитина — матері (Народна творчість).
 - Г) Тільки в світі правди, що рідная мати (Народна творчість).
4. Складним безсполучниковим є речення:
 - А) Даремно говорить про згоду, коли нема ладу, серед народу (Б. Грінченко).
 - Б) Я змалку знав, що Прометей здобув огонь для всіх людей. (М. Упенник).
 - В) Я чув легенду: Прометей добув огонь для всіх людей (М. Упенник).
 - Г) Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя (Т. Шевченко).
5. Двокрапка ставиться між частинами такого складного безсполучникового речення (розділові знаки пропущено):
 - А) Горе й радість дає нам життя молоде прийде старість і радість уся пропаде (Б. Грінченко).
 - Б) Як сонце могуче такий будь і ти на доброго й злого ти рівно світи (Борис

Грінченко).

В) Сонце сходить із-за гаю став як золото засіяв... (Б. Грінченко).

Г) Весна іде, радіє все усюди і темний ліс, і пташечка, і люди (Б. Грінченко).

6. Складним із різними видами зв'язку є речення:

А) Вітер підганяв їх на снігових белебнях, але як тільки вони скочувались у яр, Сіроманцеві доводилося похекати та попріти (М. Вінграновський).

Б) Я довго лежу і слухаю, як дзвонить у такт дзвонів степу моє серце (Григорій Косинка).

В) Михайло якраз натрапив на ту розмову чи суперечку, встряв у неї й почав доводити інспекторові, що він не має права лаяти учнів, і сказав щось образливе для самого інспектора (О. Пчілка).

Г) Проте маленька пташина, ця пухнаста кулька життя, що майже цілком уміщалася в моїй жмені, виявилась завзятою і не хотіла без бою віддаватись (А. Федь).

7. Складним із безсполучниковим і підрядним зв'язком є речення:

А) В'юниться стежка поміж очеретами, іде Єлька туди, куди сама стежка веде (О. Гончар).

Б) Протягом усієї минулої зими я відчував: щось має статись у цьому світі, щось неминуче станеться (Є. Гуцало).

В) Кияни, що зі своїх валів спостерігали за цим дикунським розгулом розбою та грабіжництва, здригнулися від думки, що й сам Київ може одного дня поділити долю Нижнього міста (Б. Малик).

Г) По горбах та долинах темніли юрти, горіли вогні, вешталися воїни, мчали гінці, ревли верблюди, іржали коні — і від усього цього у киян ставало тужно на душі (В. Малик).

8. Речення з непрямою мовою — це:

А) Прислів'я каже: «Більш роби, та менше говори...» (Левко Боровиковський).

Б) Осел почванитись хотів, що чув в ліску всіх птахів спів (Левко Боровиковський).

В) «Який народ мізерний та низький! — до всіх говорить Хміль з пихою.— От

я так виріс, бач, який!» (Б. Грінченко).

Г) Рід жаб'ячий надумався прохати собі в болото короля (Б. Грінченко).

Достатній рівень Завдання 9-11 мають по шість варіантів відповіді, серед яких лише два правильних варіанти. Потрібно вибрати два правильних варіанти відповіді.

9. Позначте речення, які потребують редагування:

А) Дозвольте оголосити порядок денний.

Б) Пропозицію прошу внести до протоколу.

В) Хочу подякувати учасників круглого столу.

Г) Параду було проведено відповідно до визначеного регламенту.

Д) Ми зацікавилися Вашою пропозицією і хочемо отримати детальнішу інформацію.

Е) Випускники мають більш відповідальніше ставитися до навчання.

10. Позначте складносурядні речення, між частинами яких не потрібно ставити коми (розділові знаки пропущено):

А) Тільки трактор гуде в полі та дівоча пісня дзвенить (В. Тихоша).

Б) Знову яблуні буйно цвітуть і лунає знайомий мотив (М. Луків).

В) Рясніє дощ і падає лункіше м'яких краплин розмірене биття (М. Бажай).

Г) Грім одгримів і солодкою мlostю спокою віє од цвіту вишень і сирої землі (М. Рильський).

Д) Весна процвіте і наново криниця простеле барвінком круті береги (Л. Первомайський).

Е) Вишневі зацвіли сади і сніг пахучий падає на воду (М. Рильський).

11. Позначте речення, що відповідають такій характеристиці: складнопідрядне речення з однорідною підрядністю:

А) Усіх, хто живе в Україні, має об'єднувати в суспільство українська мова, котру треба знати (Б. Олійник).

Б) Скажи мені, всесильна мово, з якого джерела буття тече струмок, що зветься Слово, в ріку нескортого життя? (С. Марченко).

В) Повінь добрих почуттів затоплює вчителя, коли він чує, як довірливо

тулиться до нього дитина (М. Стельмах).

Г) Велике діло, коли людина має чисте сумління, коли ніякі тіні не каламутять, не забруднюють душу (М. Стельмах).

Д) Хоч проживи сто і двісті років, Київ пізнати повністю неможливо, бо в кожного він свій, особливий, самобутній, неповторний (П. Загребельний).

Е) Хотіла б я піснею стати у цюю хвилину ясну, Щоб вільно по світі літати, Щоб вітер розносив луну (Леся Українка).

12. Укажіть відповідність між реченням та його характеристикою:

А) просте, ускладнене однорідними членами

Б) просте, ускладнене відокремленим означенням

В) просте, ускладнене відокремленою обставиною

Г) складне

1. Кінь, перервавши уздечку, щосили подався по дорозі в бік села.

2. То були кроки осені, чи луни, чи печалі його.

3. Вода, затягнута тремкими скалками льоду, була схожа на застигле блакитне шумовиння.

4. Король Бела, гадаю, не відмовить прислати військо на поміч.

5. У житі синіли волошки та сокирки, червоніла квітка польового маку

Виконання завдань відкритої форми.

13. Накресліть схеми до поданих речень.

1. Землю вкриває асфальт і бетон, небо затягується димами і ревом моторів, і кудись шалено, у метушливій тривозі летить життя, засмоктує і не залишає для душі тієї чистої години, коли можна замислитися над собою і подумати про головне. 2. Таємниці природи всюди, тільки розпізнати їх зумій, і неодмінно збирати їх треба до схід сонця, коли зілля ще в росі, коли воно чисте.

14. Розставте розділові знаки в реченнях.

1. Над ними зумлилися комарі біля нас спросоння коли-не-коли схлипувала річечка а над усім світом протікала зоряна імла. 2. Гусак випірнув і сперся забитим крилом на воду крило заболіло запекло наче сперся він не на воду а на вогонь.

15. Укажіть смислові зв'язки в безсполучникових складних реченнях.

1. Сойка підступна птиця: вона мастак нищити дрібне птаство і їхнім же голосом веселити себе. 2. Дедалі більш видніє, степ ширшає, розпросторюється після нічної мли.

Контрольна робота 8 II Варіант

Виконання тестових завдань

Середній рівень Завдання 1-12 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Потрібно вибрати правильний варіант відповіді.

1. Спонукальним є речення:
 - А) Які прекрасні ці квіти!
 - Б) Хто допоміг тобі підготуватися до контрольної?
 - В) Нехай здійсняться ваті мрії!
 - Г) Що за краса навкруги!
2. Поширеним є речення:
 - А) Скрізь не прибрано.
 - Б) Діти будуть гратися.
 - В) Не будемо кривити душею.
 - Г) Він вийшов сухим із води.
3. Вставними ніколи не бувають такі слова:
 - А) звичайно, зрозуміло, напевне, правда, безперечно;
 - Б) мабуть, можливо, здається, може, може бути;
 - В) навіть, майже, принаймні, все-таки, мовби, нібито;
 - Г) навпаки, по-перше, по-друге, нарешті, насамперед, виявляється.
4. Розділовим сполучником пов'язані частини такого складносурядного речення:
 - А) Стоїть могутній дуб на півдорозі до лісу, а до нього сіріє ранковий шлях (М. Хвильовий).
 - Б) За селом, па гонах далеких, гасло сонце, і за річкою погасав ліс, осінній, жовтавий (А. Головка).
 - В) То зблищить самотня зірка, то сріблястим сяйвом вкриваються контури сизуватої хмари (А. Шиян).
 - Г) Вітерець дихнув — і жовта комишина, надломлена на самій середині, так

жалібно, так сумно заспівала (Дніпрова Чайка).

5. Тире ставиться між частинами такого складного безсполучникового речення (розділові знаки пропущено):
- А) Багато няньок дитина без носа (Народна творчість).
 - Б) З дочками таке до десяти тішиш, після двадцяти віддати мрієш (Народна творчість).
 - В) Тихо дрімає сірий лап жита річка так тихо шепче... (В. Щурат).
 - Г) Не повернуть минулого ніколи воно пройшло і вже здається миттю (Максим Рильський).
6. Складнопідрядним реченням із підрядним причини є речення:
- А) Я звик високо голову держати, бо маю честь і мужність без догани (Г. Гейне).
 - Б) Жену вперед коня, щоб линув, ніби птах (А. Міцкевич).
 - В) Як ранок угорі засвітиться перлово, з криниці вмиюся... (Л. Стафф).
 - Г) Онукам буде дід оповідать щасливий про лихо, що колись ходило по землі (Й.В. Сладек).
7. Складним із безсполучниковим, сурядним і підрядним зв'язком є речення:
- А) Блищали од сонця стерні і ковила понад шляхом, сріблилася важка, обвішана разочками роси павутина (Г. Тютюнник).
 - Б) За коліями, супроти депо, біля колодязя під дашком стояла черга з цеберками і коромислами, і той, хто тяг воду, довго крутив корбу: колодязь був глибокий (Г. Тютюнник).
 - В) Вишку стало розхитувати, і була загроза, що впаде і хату Чабанісі розвалить (О. Гончар).
 - Г) А малі хлопці йшли з рукавицею, в якій повно зерна: пшениці, жита, ячменю, вівса, гороху (Р. Кобальчинська).
8. Речення, що вміщує цитату,— це:
- А) Казала кума: «Дам пшона»,— а в неї в самої нема (Народна творчість).
 - Б) На річку море раз гнівилось і ревло, що річка береги водою розбовтала (Л. Боровиковський).
 - В) «Оце розвеличався!» — Барвінок, сміючись, озвався (Б. Грінченко).

Г) Ми Гітлером катовані, ...та із могил — гартовані — ми встанем, і тоді «заговорять і Дніпро, і гори, і потече сторіками кров у синє море...» (М. Сіренко.)

Достатній рівень Завдання 9-11 мають по шість варіантів відповіді, серед яких лише два правильних варіанти. Потрібно вибрати два правильних варіанти відповіді.

9. Позначте речення, які потребують редагування:

- А) Інформацію про надходження нових товарів можна отримати в продавця-консультанта.
- Б) Розпочинається сезонний розпродаж зимових пальто.
- В) Пропозиції покупців буде обов'язково передано виробникам.
- Г) У неділю магазин працює з десятої години.
- Е) Журнал пропонує низку літературних портретів.

10. Позначте речення, у яких перед словом **як** ставиться кома (розділові знаки пропущено):

- А) Мелашка була потрібна в господі як робітниця (І. Нечуй-Левицький).
- Б) Дівчина сяяла як кущ калини (І. Нечуй-Левицький).
- В) Прокіп підходив спокійний і діловий як завжди (М. Коцюбинський).
- Г) Промені як вії сонячних очей (П. Тичина).
- Д) Іван Франко знав і любив народну пісню як учений, демократ, патріот (М. Рильський).
- Е) Зимове сонце як вдовине серце (Народна творчість).

11. Позначте речення, що відповідає такій характеристиці: складне речення зі сполучниковим і безсполучниковим зв'язком:

- А) Демократія тим і добра, що при пій не держава руйнує людину, а людина будує державу і саму себе (Л. Костенко).
- Б) Пігмей б але а високим бутъ па зріст, порядним хоче виглядати злодій, завжди злочинець — на ділах добродій (Д. Павличко).
- В) Преславне українське слово звучить у серці у моїм, бо мова — хліб, а не полова: я чув її із уст батьків (Г. Позняк).

Г) Шануймося, бо одна у пас усіх Україна й життя у кожного одне! (Б. Гірський).

Д) Ніколи я не знав, як тяжко жить без солов'я, що в пісні аж тремтить тільцем своїм маленьким (М. Рильський).

Е) Ягорове подвір'я порожнє, щітка в глині стирчить, ніким не торкана, і дуту хлопцеві опікає смуток якоїсь гіркої непоправної втрати (О. Гончар).

12. Установіть відповідність між складнопідрядними реченнями та видами їх підрядної частини:

А) обставинне часу

Б) обставинне допустове

В) з'ясувальне

Г) означальне

1. У світі слів немає випадкових, хоча вони й століттями мовчать.

2. Ці дуби, що небо підпирають, певне, ще Батия пам'ятають.

3. Рідну пісню треба захищати так, як захищають рідний край.

4. Вона бачила ці береги, коли вони були ще зовсім пустельні.

5. Спинюся я і довго буду слухать, як бродить серпень по землі моїй.

Виконання завдань відкритої форми

13. Накресліть схеми до поданих речень.

1. Так Добриня з Янкою йшли три доби: вдень вони спали, а вночі, прокладаючи шлях по зорях, поволі, бо зовсім знесли від голоду, просувалися на північний захід — до Волги, до Чорного лісу, де Добриня сподівався знайти якийсь притулок і захисток. 2. Вишнево-яблуневі садки, що сьогодні зранку були такі змерзлі, подобрішали, потеплішали, і село звеселіло, людські обличчя погіднішими стали.

14. Розставте розділові знаки в реченнях.

1. Обережні й лякливі сарни належали лісовій гущавині належали таємниці і я звідав таке відчуття наче ця заказана таємниця постала переді мною наяву тепер я можу приглянутися до неї пильніше. 2. Загадка це чарівний світ поетичної таємниці і в цьому світі мороз поєднаний з весною що виступає прекрасною

руйначкою всіх мистецьких та господарських звершень.

15. Укажіть смислові зв'язки в безсполучникових складних реченнях.

1. А слово скаже — з пам'яті не викинеш. 2. Однокрил вибрався з кущів, присів біля вогнища і дивився на жар: він, як і всі гайворони, любив блискуче.

Контрольне читання мовчки. Контрольна робота 9

ЯК НАВЧИТИСЯ ЧИТАТИ ШВИДКО

Дослідження вчених довели, що читання — це одночасний процес сприйняття та продукування мовлення. Це означає, що під час читання людина сприймає та опрацьовує текст (писемне мовлення). Завершивши читання, вона формує власне уявлення про прочитане, тобто продукує результат опрацювання тексту. Тут, звичайно, у засвоєнні, обов'язково беруть участь мовленнєві процеси. Швидкість читання значною мірою залежить від того, яким чином ці мовленнєві процеси відпрацьовані.

Спостереження показали, що існують три основних способи читання. Перший спосіб — артикуляція, або проговорювання вголос (інколи пошепки) того, що читається. Швидкість такого читання зазвичай невисока. Другий спосіб — читання мовчки, у процесі якого мовленнєвий процес виявляється у формі внутрішнього мовлення, тобто відкритої артикуляції немає. Текст при цьому засвоюється значно ефективніше і, як правило, швидше. І нарешті, найбільш досконалий, третій спосіб читання — теж мовчки, але за умови максимального стиснення внутрішнього мовлення — у цьому випадку воно виявляється у вигляді ключових слів та смислових рядів, що адекватно відображають зміст прочитаного тексту.

Таким чином, процес читання дорослої людини загальмовується артикуляцією, якої необхідно позбавитися. Під артикуляцією мається на увазі беззвучне мовлення подумки — воно виникає тоді, коли людина зосереджено щось обмірковує, розв'язує певні завдання, мовчки читає чи пише. Внутрішнє мовлення є мовленнєвим процесом, проте, на відміну від зовнішнього мовлення, має згорнутий та беззвучний характер.

Опанування швидкого темпу читання без зниження рівня сприймання й осмислення здобутої інформації забезпечується в два етапи. Перший — необхідно скоротити артикуляцію, другий — засвоїти прийоми читання, коли подана в тексті інформація сприймається укрупненими інформаційними блоками, які замінюються ключовими словами.

Розглянемо можливість реалізації першого етапу. Усі люди за сприйняттям та опрацюванням інформації поділяються на два типи: зоровий та слуховий. Люди, що належать до зорового типу, у процесі читання використовують код наочних образів, тоді як люди слухового типу застосовують менш ефективний код мовленнєвих рухів (артикуляції).

Яскравим прикладом людини зорового типу є Альберт Ейнштейн. В одному листі видатний фізик писав так: «Написання або вимова слів не відіграє в моєму механізмі мовлення жодної ролі. Елементи мислення для мене — математичні знаки або більш чи менш яскраві образи, які можуть вільно відтворюватися та комбінуватися».

Наукові дослідження показали, що будь-яку людину можна з метою притлумлення артикуляції навчити в процесі читання використовувати код наочних зорових образів.

Так, іще в 1913 р. американський дослідник Пинтер вивчив ступінь можливого виключення артикуляційних рухів без порушення розуміння тексту та швидкості читання. Учасникам експерименту він пропонував вимовляти сполучення складів «дала-ла» або рахувати вголос, одночасно читаючи мовчки прозові уривки. У результаті досліджень учений дійшов висновку, що читання без артикуляції цілком можливе.

Американський психолог Мейман довів, що в більшості людей читання є водночас внутрішнім слуханням та нечутним проговорюванням сприйнятого; діти й дорослі з низьким рівнем освіти нерідко ворухать губами, таким чином проводячи в рух весь мовленнєвий апарат. Освічені дорослі дуже часто теж починають читати впівголоса, особливо, коли всупереч зовнішнім подразникам хочуть зосередитися або коли читають із великим зацікавленням. Вказуючи на

це, Мейман підкреслював, що таке внутрішнє або зовнішнє промовляння в процесі читання зовсім не є необхідним.

Сильні імпульси до роботи мовленнєвого апарату спостерігаються під час читання текстів іноземною мовою людьми, що не є носіями цієї мови. Такі ж імпульси діють і під час читання ускладнених фраз рідною мовою недосвідченими читачами. Це свідчить про те, що зорові компоненти мовлення можуть бути домінуючими й стереотипними тільки за наявності встановлених у минулому досвіді міцних зв'язків між ними та зоровими подразниками.

А от у процесі списування фраз із книжки м'язове напруження мовленнєвого апарату спостерігається дуже рідко. Тут переважає зоровий компонент, тоді як слуховий послаблюється, відходячи на другий план за рахунок зайнятості руки, що пише.

Дослідження російського вченого Соколова переконливо довели, що підвищення швидкості читання, яка досягається за рахунок притлумлення артикуляції, не тільки не знижує якості сприйняття інформації, але й сприяє кращому засвоєнню змісту завдяки переважанню наочно-образних уявлень.

Учені, що вивчали механізми мовлення, розробили різноманітні методи притлумлення артикуляції. Їх можна звести до трьох груп.

1. Механічна, примусова затримка артикуляції полягає в тому, що язик затискають між зубів або стискають зубами якийсь предмет, наприклад жувальну гумку. Недолік цього методу в тому, що він дає змогу загальмувати лише периферичну частину апарату мовлення, не впливаючи на центральну (мозкову) його частину.

2. Метод перешкод полягає у примусовому промовлянні стороннього тексту вголос під час одночасного читання мовчки. Дія таких перешкод поширюється не лише на периферичну, а й на мозкову частину мовленнєвого апарату. Проте у цьому випадку один вид артикуляції фактично замінюється на інший, і на це витрачається багато енергії, яка могла б сприяти підвищенню якості сприйняття інформації.

3. Метод центральних мовленнєвих перешкод, або метод аритмічного

постукування. Читаючи мовчки, людина вистукує кистю руки ритм, що не відповідає звичайній ритміці мовлення. Скажімо, двотактне постукування з чотирма ударними елементами в першому такті і двома — у другому зі значним посиленням удару на першому елементі коленого такту. Такий аритмічний рисунок акустичного впливу має перешкодити артикуляції — і внутрішній, і зовнішній. Перешкода виникає у зв'язку з тим, що слова, які складають мовленнєвий потік, характеризуються вільним, різномісним наголошенням. Тому аритмічне постукування унеможливорює вимовляння слів, що читаються, тобто периферична артикуляція притлумлюється з центру.

Як показує досвід, за наполегливого виконання таких вправ потрібного результату досягають практично всі. Для успішного притлумлення артикуляції, як правило, досить читання з одночасним вистукуванням протягом 20 годин. Однак залежно від типу нервової системи та інших індивідуальних психофізіологічних особливостей засвоєння та виконання вправи у різних людей відбувається по-різному. (За О. Кузнецовим, Л. Хромовим; 870 слів).

Виконання тестових завдань за змістом тексту

Варіант 1

1. Існують три основних способи читання:

- А) артикуляція (проговорювання вголос); читання пошепки; читання мовчки;
- Б) артикуляція; читання мовчки за участі внутрішнього мовлення; читання мовчки за умови максимального стиснення внутрішнього мовлення;
- В) артикуляція; автоматичне читання мовчки без участі внутрішнього мовлення; читання мовчки за участі внутрішнього мовлення;
- Г) читання мовчки з подальшим проговорюванням уголос; читання тільки мовчки; читання мовчки з подальшим письмом (складання плану або тез).

2. Процес читання мовчки дорослої людини загальмовується:

- А) низькою активністю процесу внутрішнього мовлення;
- Б) нерегулярністю процесу внутрішнього мовлення;
- В) артикуляцією;
- Г) відтворенням і комбінуванням зорових образів.

3. Опанування швидкого темпу читання без зниження рівня сприймання й осмислення інформації забезпечується у:

- А) три етапи;
- Б) два етапи;
- В) один етап;
- Г) чотири етапи.

4. Слово адекватний означає:

- А) відповідний, тотожний, рівний;
- Б) легкий, доступний, необтяжливий;
- В) захищений, забезпечений, гарантований;
- Г) віддалений у часі, прогнозований.

5. Усі люди за типом сприйняття та опрацювання поданої в тексті інформації поділяються на два типи:

- А) теоретичний і практичний;
- Б) інтелектуальний і чуттєвий;
- В) зоровий і слуховий;
- Г) прямий та опосередкований.

6. Під артикуляцією в процесі читання мовчки мається на увазі:

- А) вимова голосних звуків відповідно до правил орфоепії;
- Б) правильне наголошення слів;
- В) додержання правил чергування голосних та приголосних;
- Г) беззвучне мовлення подумки.

7. Внутрішнє мовлення — це:

- А) навмисне, рефлексорне повторення вголос засвоєного з тексту після прочитання його мовчки;
- Б) неусвідомлене повторення вголос засвоєного з тексту після прочитання його з метою запам'ятовування;
- В) мовленнєвий процес, який на відміну від зовнішнього мовлення, має згорнутий та беззвучний характер;
- Г) беззвучний мовленнєвий процес, який має розгорнутий, ускладнений

власними оцінками сприйнятого характер.

8. У процесі списування з книжки слуховий компонент послаблюється за рахунок:

- А) активізації зорового компоненту;
- Б) зайнятості руки, що пише;
- В) дефіциту часу;
- Г) неможливості поєднання одночасної дії зору та слуху.

9. Слово домінувальний означає:

- А) такий, що викликає підвищення активності чогось;
- Б) панівний, основний, головний;
- В) такий, що дублює, повторює чийсь дії або ознаки;
- Г) такий, що об'єднує, консолідує.

10. Механічна, примусова затримка артикуляції полягає в тому, що:

- А) язик затискають між зубів або стискають зубами якийсь предмет, наприклад жувальну гумку;
- Б) читаючи мовчки, людина вистукує кистю руки ритм, що не відповідає звичайній ритміці мовлення;
- В) у примусовому промовлянні стороннього тексту вголос під час одночасного читання мовчки;
- Г) у процесі одночасного з читанням списування фраз з метою м'язового напруження мовленнєвого апарату.

11. Для успішного притлумлення артикуляції, як правило, досить:

- А) епізодичної механічної, примусової затримки артикуляції;
- Б) регулярного примусового промовляння стороннього тексту вголос за одночасного читання мовчки;
- В) читання з одночасним вистукуванням упродовж 20 годин;
- Г) усвідомлення читачем шкідливості артикуляції.

12. Опрацьований текст належить до:

- А) публіцистичного стилю;
- Б) конфесійного стилю;

- В) художнього стилю;
- Г) наукового стилю.

Варіант 2

1. Читання – це:

- А) вимова голосних звуків відповідно до правил орфоепії;
- Б) одночасний процес сприйняття та продукування мовлення;
- В) мовленнєвий процес, який на відміну від зовнішнього мовлення має згорнутий та беззвучний характер;
- Г) беззвучний мовленнєвий процес, який має розгорнутий, ускладнений власними оцінками сприйнятого характер.

2. Яскравим прикладом людини зорового типу є:

- А) американський дослідник Пинтер;
- Б) американський психолог Мейман;
- В) Альберт Ейнштейн;
- Г) російський учений Соколов.

3. Опанування швидкого темпу читання мовчки забезпечується за рахунок:

- А) посилення артикуляції в процесі читання;
- Б) удосконалення артикуляції в процесі читання;
- В) скорочення артикуляції та засвоєння поданої в тексті інформації укрупненими інформативними блоками, які замінюються ключовими словами;
- Г) скорочення артикуляції в процесі читання з наступним проговорюванням засвоєного з тексту вголос.

4. Слово стереотипний означає:

- А) несподіваний, незвичний;
- Б) часто повторюваний, звичний;
- В) результативний, ефективний;
- Г) малодосліджений, сумнівний.

5. Сильні імпульси до роботи мовленнєвого апарату спостерігаються під час:

- А) списування фраз із книжки;
- Б) вистукування кистю руки ритму, що не відповідає звичайній ритміці

мовлення;

В) механічної, примусової затримки артикуляції;

Г) читання текстів іноземною мовою людьми, що не є носіями цієї мови.

6. Учені, що вивчали механізми мовлення, розробили різноманітні методи притлумлення артикуляції, які можна звести до:

А) одної групи;

Б) двох груп;

В) трьох груп;

Г) чотирьох груп.

7. Недолік примусової затримки артикуляції полягає в тому, що:

А) один вид артикуляції фактично замінюється на інший;

Б) на це витрачається багато енергії;

В) послаблюється слуховий компонент;

Г) він дає змогу загальмувати лише периферичну частину апарату мовлення, не впливаючи на центральну його частину.

8. Метод перешкод полягає в такому:

А) примусове промовляння стороннього тексту вголос при одночасному читанні мовчки;

Б) примусова затримка артикуляції;

В) одночасне з читанням списування фраз із метою м'язового напруження мовленнєвого апарату;

Г) списування фраз із книжки.

9. Метод аритмічного постукування полягає в такому:

А) затискування язика між зубів або стискування зубами якогось предмета, наприклад, жувальної гумки;

Б) вистукування кистю руки ритму, що не відповідає звичайній ритміці мовлення;

В) примусове промовляння стороннього тексту вголос при одночасному читанні мовчки;

Г) усвідомлення читачем шкідливості артикуляції.

10. Слово периферичний має таке значення:

- А) зовнішній, нецентральний;
- Б) такий, що з'являється або повторюється через певні проміжки часу;
- В) такий, що міститься на окраїні, у провінції;
- Г) який належить до майбутнього, передбачає майбутній розвиток.

11. Результат успішного притлумлення артикуляції залежить від:

- А) усвідомлення читачем шкідливості артикуляції;
- Б) типу нервової системи та інших індивідуальних психофізіологічних особливостей людини;
- В) особистісних якостей експериментатора;
- Г) не залежить від читача.

12. Опрацьований текст має виразні ознаки:

- А) власне наукового підстилю наукового стилю;
- Б) науково-навчального підстилю наукового стилю;
- В) політико-агітаційного підстилю публіцистичного стилю;
- Г) белетристичного підстилю художнього стилю.

Контрольна робота 10. І варіант

Початковий, середній та достатній рівень.

1. На другий склад падає наголос у слові

- А) випадок
- Б) ненависть
- В) звичай
- Г) олень

2. Неправильно утворено ступінь порівняння прикметника

- А) Це був величезний старий орел, злинялий од сонця й негод.
- Б) Коцюбинський захоплювався й оспівував сонце у своїх творах.
- В) Весна пройшла степом, визеленивши луки раніше, ніж торік.
- Г) Немає такої людини, дорослої чи малої, яка б не любила лісу.

3. Прочитайте поетичні рядки

Солодка мліс(1)ть... блідесен(2)кий промін(3)чик...

як добре жити...думати про інше...

А сон минув, розтанув. І натоми́с(4)ть

Раптовим болем обпекла свідоми́с(5)ть.

М'який знак треба написати на місці цифри

А) 1

Б) 2

В) 3

Г) 4

Д) 5

4. Усі слова з часткою **не** треба писати разом у рядку

А) не/цікава історія, не/прочитана книжка, не/слухати брата

Б) не/здійснена мрія, ще не/розгадана загадка, не/привітно дивитися

В) не/волити людину, не/захищений від вітру сад, не/грамотна стаття

Г) не/дочувати змалку, не/вибаглива людина, не/абиякий талант

Д) нелегкі/обов'язки, ніким не/зірвані квіти, не/доплетений вінок

5. Граматично правильна відповідь на запитання *Коли зустрінемося?*

А) в сім двадцять

Б) без п'ятнадцяти вісім

В) за п'ять до сьомої

Г) в двадцять два десять

Д) без десяти три

6. Граматичну помилку допущено в рядку

А) якнайкраща пісня

Б) світліші скульптури

В) найвідоміша співачка

Г) щонайдрібніша монета

Д) чи не найцікавіша історія

7. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення *Вітер розносить аромат липи...* вибрати:

А) навіюючи ніжні спогади.

Б) що росте в нашому садку.

В) і зворохобить кущі шипшини.

Г) проте до нас він не долітає.

Д) хоч вона майже відцвіла.

8. Розділові знаки при передачі чужої мови правильно вжито в реченні

А) «Тікай, Марічко... не бійся душко... твій ворог танцює» - співала флюяра.

Б) « Се він про Марічку,- з ляком подумав Іван. – Ось чого вона зникла!...»

В) Палагна... сердито обізвалася до мольфара - «Чого вилупив баньки? Не видів?»

Г) «Що ж, іди, Іванку,- покірно обзивалась Марічка,- Така нам доля судилась...»

Д) «Бувай здорова, Ковальова!», - щипав її Іван і пускавсь доганяти...

9. Підкреслена буква позначає той самий звук у всіх слова рядка

А) вокзал, казка, осока, яблуко

Б) дивитьься, тісто, потік, тюлька

В) сітка, поросятко, сіль, смієшся

Г) кашне, машина, шуба, дивишся

Д) легко, хист, мох, свекруха

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Установіть відповідність

Член речення

Приклад(виділене слово)

1) підмет

А) Кожна людина – **загадка**.

2) присудок

Б) Хмари загасили **сонце**.

3) додаток

В) **Дурний** і в Києві не купить розуму.

4) означення

Г) Шумлять щасливі води, і грає вітер **навкруги**...

Д) До небес вознесу я бажання **розділити** з тобою кохання

11. Установіть відповідність

Розділовий знак

1) тире

А) Мистецтво... посередник між людиною і Богом.

- 2) кома Б) «Ну, чого ж тебе понесло в поле...» - допитувалась мати.
3) знак оклику В) Черниш уже не бачив нічого...крім протилежного берега.
4) двокрапка Г) Україно... Доки жити буду, доти відкриватиму тебе.
Д) Ідея проста...за всіма правилами науки змодельовати Київ.

12. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

(1) **Для** мене зустріч з птахом на (2) **цй** океанській палубі особлива (3) **ще** й тим, (4) **що** на якийсь там змижок часу в далекі літа дитинства.

- А) прийменник
Б) сполучник
В) частка
Г) займенник
Д) прислівник

Усього 12 балів.

Контрольна робота 10 II варіант

Початковий, середній та достатній рівень.

1. М'який приголосний звук є в слові

- А) квітка
Б) бювет
В) м'ята
Г) кішка

2. Літеру **е** треба писати на місці пропуску в слові

- А) пр..тихий
Б) пр..міський
В) прав..льний
Г) пром..нистий

3. Неправильно утворено ступінь порівняння прикметника

- А) найпоганіший
Б) якнайкращий
В) багатший за всіх

Г) більш чіткий

4. Дієприкметник ужито в рядку

А) виписавши рахунок

Б) властивий багатом

В) танцюючи підлітки

Г) граючи у футбол

5. Помилку в утворенні відмінкові форми числівника допущено рядку

А) семидесяти п'яти

Б) шістдесяти трьох

В) двохсот сімох

Г) трьомастами вісьма

Д) дев'яноста чотирма

6. М'який знак на місці пропуску **НЕ** пишеться в усіх словах рядка

А) нян..чити, мен..ший, красун..чик

Б) гордіс..ть, дон..ці, ірпін..ський

В) оболон..ський, Олен..ці, дивиш..ся

Г) п'ят..десят, тон..ший, різ..бяр

Д) землян..ці, повір.., брин..чати

7. Виділене слово є сполучником і його треба писати разом у реченні:

А) **Як/би** не крутила хуртовина, блисне промінь – крига розтане.

Б) **За/те** ми любимо свою Батьківщину, що вона – своя.

В) На **те/ж** і шука в морі, щоб карась не дрімав.

Г) Батько змалку розповідав **про/те**, як берегти свою честь.

Д) Життя таке коротке – **то/ж** спішімо творити добро.

8. Через дефіс пишуться всі слова в рядку

А) західно/український, військово/морський, жар/птиця

Б) суспільно/політичний, сніжно/білий, глухо/німий

В) суспільно/корисний, экс/чемпіон, розтяг/стиснення

Г) вічно/зелений, унтер/офіцер, здивовано/розгублений

Д) всесвітньо/історичний, навчально/виробничий, міні/диктант

9. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка

- А) юність, каяття, якість
- Б) дзьоб, кар'єр, ясність
- В) п'ять, зв'язок, щільність
- Г) пюре, паяльник, щітка
- Д) віньєтка, лялька, смієшся

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Поширеним є речення

- А) Усі ми переможемо.
- Б) А він не в тім'я битий.
- В) Двоє учнів запізнилося.
- Г) Ми згодні допомогти.
- Д) Сестра пішла читати.

11. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова

Член речення

Речення

1) підмет	А) Батьки поїхали відпочивати .
2) присудок	Б) Любити – це завжди щастя.
3) означення	В) Діти – дзеркало батьків.
4) обставина	Г) Гортає ніч великі срібні книги .
	Д) Бажання творити благородне.

12. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

У ту (1) **добре** (2) **затінену** альтанку, що під волоським горіхом у саду, нас не пускає його дикий виноград, (3) **звившись** тісно й щільно в одну зелену стіну (4) **навколо** старезного дерева.

- А) прикметник
- Б) дієприкметник (форма дієслова)
- В) дієприслівник (форма дієслова)
- Г) прислівник

Д) прийменник

Усього 12 балів.

Контрольна робота 10 III варіант

Початковий, середній та достатній рівень.

1. Три склади має слово

А) олень

Б) щирість

В) халва

Г) олія

2. М'який знак треба писати на місці пропуску в слові

А) камін..чик

Б) гордіс..ть

В) підніс..ся

Г) нещаст..я

3. Апостроф пишеться в обох словах рядка

А) зв..язок, духм..яний

Б) Стеф..юк, грав..юра

В) Мін..юст, мавп..ячий

Г) пів..яблука, з..юрмитися

4. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А) Молоде орля, та вище старого літає!

Б) Кожна пригода – до мудрості дорога.

В) На те й голова, щоб у ній був розум.

Г) У доброго хазяїна, і соломинка не пропаде.

5. Правильно утворено ім'я по батькові

А) Ігоревич

Б) Юр'євич

В) Аркадієвна

Г) Іллівна

Д) Яковович

6. Подвоєння літер відбувається в слові

А) довгождан..ий

Б) клятвен..ий

В) священ..ик

Г) Поволж..я

Д) від..зеркалювати

7. Разом пишуться всі прислівники в рядку

А) в/зимку, до/схочу, до/речі

Б) на/швидку, до/недавня, спокон/віків

В) до/вподоби, на/пів/дорозі, у/ночі

Г) у/переміш, у/двічі, по/праву/руч

Д) за/панібрата, на/жаль, зо/зла

8. Правильно утворено форму вищого (найвищого) ступеня порівняння прикметника в рядку

А) менш цікавіший

Б) самий довгий

В) дорожчий над усе

Г) дорожчий золота

Д) премілий

9. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка

А) ясність, поєднання, ялтинський

Б) воля, щипання, торф'яний

В) дитячий, дзвінкий, рояль

Г) підживити, щільний, Феодосія

Д) смієшся, ємність, дзвяти

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Простим є речення (*розділові знаки пропущено*)

А) Знайшли ми до двору ніде нікого не видно.

Б) Мавка зачарована тихо усміхається а в очах якась туга.

В) Над водою вставав туман і повівало холодком.

Г) Скільки глянеш побачиш розгойдані вітром хліба.

Д) За Вишгородом стоїть сиза проте з жовтим сутінком імла.

11. З'ясуйте вид поданих односкладних речень.

Односкладне речення

Приклад

1) означено-особове

А) Семеро одного не ждуть.

2) неозначено-особове

Б) Із самого ранку сонячно.

3) узагальнено-особове

В) Батьків і батьківщину не вибирають.

4) безособове

Г) Зараз повідомляють результати конкурсу.

Д) Не дивися так привітно, яблуновоцвітно.

12. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (*цифра позначає наступне слово*).

Піднявшись молодим гайком, (1) **аби** обійти (2) **поблизу** річки хутірець, (3) **що** тулився під стрімкою скелею, я збіг у яр, де ріс (4) **лише** один велетенський дуб.

А) сполучник

Б) прийменник

В) частка

Г) займенник

Д) прислівник

Усього 12 балів.

Контрольна робота 10 IV варіант

Початковий, середній та достатній рівень.

1. Буква **ю** позначає два звуки в слові

А) гравюра

Б) тюлька

В) полюс

Г) юшка

2. Літеру **е** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А) пр..стол, пр..милий, пр..точений

Б) пр..зирство, пр..тихий, пр..велебний

В) пр..подобний, пр..леглий, пр..дужий

Г) пр..зирливий, пр..добрий, пр..сумний

Д) пр..освящений, пр..чесаний, пр..пишний

3. У переносному значенні вжито прикметник у словосполученні

А) золотий перстень

Б) дерев'яний стіл

В) басистий голос

Г) вовчий характер

4. Літеру **и** на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

А) д..летант, експер..мент, екстр..мальний

Б) д..ригент, д..фіцит, дец..метр

В) пер..ферія, д..фірамб, пріор..тет

Г) арт..лерія, пріор..тет, інж..нер

Д) реж..сер, д..фект, д..віденд

5. Подвоєння літер відбувається в усіх словах рядка

А) буквен..ий, вагон..ий, осеред..я

Б) козач..ина, піддаш..я, Галич..ина

В) екстрен..ий, військ..омат, стат..я

Г) зявзят..я, священ..ик, юн..ат

Д) в..ічливий, огнен..ий, міськ..ом

6. Разом пишуться всі слова в рядку

А) всесвітньо/відомий, легко/атлетичний, хвиле/відбійний

Б) восьми/тонний, західно/німецький, хитро/мудрий

В) народно/поетичний, лимонно/кислий, суспільно/корисний

Г) жовто/гарячий, військово/полонений, Свят/вечір

Д) радіо/гурток, міні/маркет, сільсько/господарський

7. Правильно узгоджено прикметник з іменником у рядку

А) велика накип

Б) тривожний путь

В) легка нежить

Г) світленький поні

Д) головна біль

8. Числівником є слово

А) сотня

Б) подвійний

В) кількадесят

Г) п'ятірка

Д) удвічі

9. Простим є речення

А) Троянці, в човни посідавши і швидко їх поодпихавши, по вітру гарно попливли.

Б) Тоді ще люди не знали заліза, і той період в історії називають кам'ним віком.

В) Нове століття вже на видноколі, і час новітню створює красу.

Г) І ось тепер поетеса в Єгипті, а перед її очима синіє справжній Ніл.

Д) Тарас Шевченко знав і любив твори Пушкіна, він охоче їх читав напам'ять.

Усього 9 балів.

Високий рівень.

10. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення «Щоліта наша родина їздить до моря...» вибрати

А) аби насолодитися сонцем і водою.

Б) і в село до маминої сестри.

В) а сім'я моєї подруги – в Карпати.

Г) відпочивати й оздоровлюватися.

Д) не змінюючи звичного маршруту.

11. З'ясуйте, яким членом речення є виділені слова.

1) підмет

А) *Співати* – не ціпом махати.

2) присудок

Б) Бажання *творити* виникає якось насподівано.

3) означення

В) Темна хмара озвалася *громом*.

4) обставина

Г) Поезія – це завжди *неповторність*.

Д) Ішов кобзар до Києва та сів *спочивати*.

12. З'ясуйте вид односкладних речень.

1) означено-особове	А) Без витоку нема ріки.
2) неозначено-особове	Б) На чужий коровай очей не поривай.
3) безособове	В) Я чую смутку пальці крижані.
4) узагальнено-особове	Г) Люблю тебе, високе наше небо!
	Д) У полі вже орудують серпами.

Усього 12 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

основна:

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту) : підручн. для 10 класу закл. загальн. середн. освіти. / Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2018. – 208 с.
2. 1. Авраменко О. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: І ч./ О.М. Авраменко, М. Б. Блажко. – К.: Грамота, 2018. – 576 с.
3. Білецька О. Українська мова. Комплексна підготовка до ЗНО та ДПА / О.Білецька. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2018. – 592 с.

4. . Глазова О.П. Українська мова : Комплексне видання для підготовки до ЗНО та ДПА / О.П. Глазова, Н.М.Дика. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2019.

допоміжна:

1. Полякова Л.О. Український орфографічний словник з граматичними таблицями + короткий правописний коментар. – Харків: Навчальна література, 2017.
2. Український правопис. – К., 1994.
3. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – К., 2000. – 254 с.